

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

**Žáci druhého stupně se specifickými poruchami učení
a jejich zkušenosti s kouřením a alkoholem**

Bakalářská práce

Autor: Veronika Foltýnková
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou
práci v etopedických zařízeních
Vedoucí práce: doc. PhDr. Jiří Semrád, CSc.
Oponent práce: PhDr. Jiří Kučírek PhD.

Zadání bakalářské práce

Autor: Veronika Foltýnková

Studium: P19K0172

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci v etopedických zařízeních

Název bakalářské práce: **Žáci druhého stupně se specifickými poruchami učení a jejich zkušenosti s kouřením a alkoholem**

Název bakalářské práce: Lower-secondary school with specific learning disabilities and their experience with smoking and alcohol

AJ:

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá zkušenostmi s alkoholem a kouřením u žáků 2. stupně Základní školy se specifickými poruchami učení. Cílem bakalářské práce je s oporou o odbornou literaturu a vlastní empirické šetření analyzovat a popsat užívání alkoholu a nikotinových látek mezi žáky ZŠ druhého stupně se specifickými poruchami učení. Práce bude teoreticko - empirické povahy. Empirické šetření bude pojata kvantitativně pomocí dotazníkového šetření. Použiji metodu literární, obecně logické metody a metodu dotazování.

Zdeněk Matějček, Marie Pokorná - Radosti a strasti, Mladší školní věk, předškolní věk Starší školní věk. ISBN 80-860222-21-8

Zdeněk Matějček - Rodiče a děti ISBN 978-80-7429-797-7

Slavomil Fischer, Jiří Škoda - Speciální pedagogika Edukace a rozvoj osob se somatickým, psychickým a sociálním znevýhodněním. ISBN 8073870142

Oldřich Müller a kol. Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole. ISBN 80 -244-0231-9

Richard Jedlička a kol. Poruchy socializace u dětí a dospívajících. Prevence životních selhání a krizová intervence ISBN 978 - 80 -247-5447-5

Švarcová - Slabinová, Iva. Základy speciální pedagogiky. Praha: Parta, 2012. ISBN 978-80-7320-176-0.

Garantující pracoviště: Katedra sociální pedagogiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jiří Semrád, CSc.

Oponent: PhDr. Jiří Kučírek, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 13.1.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího práce doc. PhDr. Jiřího Semráda, CSc., samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 30. 4. 2022

Poděkování

Mé největší poděkování patří doc. PhDr. Jiřímu Semrádovi, CSc., za teoretickou a metodickou podporu, ochotu a velkou trpělivost, za důležité připomínky, které mě vždy nasměrovaly při psaní mé bakalářské práce.

Anotace

FOLTÝNKOVÁ, Veronika. *Žáci druhého stupně se specifickými poruchami učení a jejich zkušenosti s kouřením a alkoholem*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2022. 61 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se s oporou o analýzu odborné literatury zabývá problematikou, která se týká zkušeností s alkoholem a kouřením u žáků 2. stupně základní školy se specifickými poruchami učení. V teoretické části analyzujeme jevy, kterými se postupně měnila dnešní postmoderní společnost, životní styl mládeže a závislost jako celosvětový problém. Cílem bakalářské práce je s oporou o odbornou literaturu a empirické části analyzovat a popsat užívání alkoholu a nikotinových látek mezi žáky ZŠ 2. stupně se SPU. Zjištěním je, že žáci nemají zkušenosti s kouřením, ale většina respondentů má už zkušenost s alkoholem. V empirickém šetření jsme zjistili, že rizikovým faktorem je vrstevnická skupina, do které patří kamarádi respondentů, kteří mají zkušenost s kouřením a alkoholem, z tohoto zjištění můžeme usoudit, že tvrzení respondentů, že nemají zkušenost s kouřením nemusí být pravdivé. Většina respondentů žijících v rodině kuřáků naznačuje že žáci mohou přebírat vzorce od rodičů.

Klíčová slova: Postmoderní společnost, životní styl, alkohol, kouření, mládež se specifickými poruchami učení

Annotation

FOLTÝNKOVÁ, Veronika. *Lower-secondary school with pecific learning disabilities and their experiences with smoking and alcohol*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2022. 61 pp. Bachelor Thesis.

The bachelor thesis deals with the analysis of professional literature with an issue that concerns experiences with alcohol and smoking in pupils of the 2nd grade of elementary school with specific learning disabilities. In the theoretical part, we analyze the phenomena of how today's postmodern society, youth lifestyle and addiction as a global problem has changed. The aim of the bachelor thesis is to analyze and describe the use of alcohol and nicotine substances among pupils of the 2nd grade primary school with SPU. The finding is that pupils do not have experience with smoking, but most of the respondents already have experience with alcohol. In empirical survey, we found that the risk factor is the peer group, which includes friends of respondents who have experience with smoking and alcohol, from which we can conclude that the respondents' claim that they do not have experience with smoking may not be true. Most of the respondents living in families of smokers can imply that pupils can take patterns from parents.

Keywords: Postmodern society, lifestyle, alcohol, smoking, youth with specific learning disabilities

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:

Podpis studenta:

Obsah

Úvod	9
1 Sociálně ekonomické proměny společnosti na přelomu 20. a 21. století a životní styl.....	10
1.1 Proměna společnosti v rámci globalizace	10
1.2 Význam vzdělávání v dnešní době.....	13
1.3 Společnost a digitální technologie	14
1.4 Prohlubování humanismu a demokracie, individualizace (krajní).....	15
1.5 Pozdní modernita	17
1.6 Proměny životního stylu rodiny	18
1.7 Shrnutí 1. části.....	20
2 Životní styl mládeže ve 20. letech 21. století.....	22
2.1 Jeden z fenoménů – závislost.....	23
2.2 Alkoholová závislost.....	25
2.3 Nikotinová závislost.....	26
2.4 Problémy spojené s užíváním alkoholu a nikotinu	27
2.5 Závislost na sociálních sítích	28
2.6 Užívání návykových látek u mládeže	29
2.7 Životní styl mládeže se speciálními vzdělávacími potřebami.....	31
2.8 Shrnutí 2. části.....	32
3 Projekt a výsledky empirického šetření.....	33
3.1 Teoretická východiska	33
3.2 Stanovení cíle empirického šetření	34
3.3 Hypotézy	34
3.4 Charakteristika výzkumného šetření	35
3.5 Analýza výzkumného nástroje	35
3.6 Analýza respondentů	36
3.7 Organizace výzkumné šetření	37
3.8 Dílčí výsledky empirického šetření.....	37
3.8.1 Ověřování hypotéz.....	54
3.9 Výsledky empirického šetření.....	59
Závěr	60
Použité zdroje.....	61

Úvod

Bakalářská práce se zabývá zkušenostmi s alkoholem a kouřením u žáků 2. stupně základní školy se specifickými poruchami učení.

Na téma alkohol a kouření už bylo napsáno bezpočet prací, ale tato problematika je stále aktuální. Téma jsem si vybrala z důvodu působení na 2. stupni základní školy, kde se tento problém vyskytuje velmi často. Postoj žáků, který mají vůči alkoholu a kouření je kladný. Nemůžeme celou mládež selektovat do jedné skupiny, najdou se i tací, kteří uznávají jiné hodnoty a cigaretu a alkohol je nenapadne vyzkoušet. Žáci si uvědomují, jaké dopady to bude mít na jejich zdraví i přesto chtějí vyzkoušet nepoznané. Tabakismus i alkoholismus vstupuje do všech našich sociálních vrstev, objevuje se mezi bohatými, ale i sociálně slabými jedinci.

Cílem bakalářské práce je s oporou o odbornou literaturu a vlastní empirické šetření analyzovat a popsat užívání alkoholu a nikotinových látek mezi žáky ZŠ 2. stupně se SPU.

Vědecko-výzkumným problémem je otázka, jaké faktory ovlivňují žáky druhého stupně základní školy se SPU v tom, že mají zkušenosti s alkoholem a kouřením.

Ústřední hypotézou je předpoklad, že mezi hlavní faktory ovlivňující užívání alkoholu a nikotinových látek u žáků druhého stupně základní školy se SPU patří nedostatek volnočasových aktivit a nefunkční rodinné prostředí.

Práce je teoreticko – empirické povahy. Empirické šetření je pojato kvantitativně. Použita je metoda literární, obecně logické metody a metodu dotazování, technika dotazníku.

1 Sociálně ekonomické proměny společnosti na přelomu 20. a 21. století a životní styl

Společnost si za poslední roky prošla mnohými ekonomickými a politickými změnami. Stále častěji slyšíme mluvit o společnosti jako postindustriální, postmoderní, postkomunistická, informační, stále se učící atd. „Celý náš hospodářský aparát se zakládá na principu hromadné výroby a hromadné spotřeby.“ (Fromm, 2009, s.99)

Tyto proměny se týkají dospělých, ale i dnešní mládeže. Společnost se měnila vlivem sociálně ekonomických procesů, které spočívají v řadě nastartovaných procesů jako je: evropská integrace, globalizace, uplatnění digitálních technologií, prohlubování humanismu a demokracie, vliv pozdní modernity, prosazování liberalistických a jiných koncepcí atd.

Na společnost také působily vlivy urbanizace a pluralizace. Společnost si zvyká na masovou komunikaci a na stěhování do měst za prací.

Bývalé Československo patřilo do uspořádání východního bloku, pro které bylo charakteristické plánované hospodářství, po rozpadu východního bloku na konci 80. let se naše společnost začala rozvíjet pod vlivem tržního hospodářství. Podniky se začaly privatizovat. Státní podniky se začaly rozprodávat. Nastala konkurence na trhu. Mnozí pocítili velkou ekonomickou nejednotu.

Začaly se prohlubovat rozdíly mezi chudými a bohatými. Především se ekonomicky propadá střední vrstva. Pro mnohé jedince se nejdůležitější hodnotou staly peníze. To vše vedlo k větší pracovní vytíženosti, prohlubovala se nezaměstnanost. Rodina začala na prvním místě uspokojovat materiální hodnoty a volný čas, který by měla trávit se svými dětmi šel stranou.

ISPU speciální poruchy učení

1.1 Proměna společnosti v rámci globalizace

Globalizaci je potřeba vnímat z různých pohledů. Z pohledu ekonomického, sociálního, kulturního atd. Přesnou definici, jak charakterizovat globalizaci, bychom těžko hledali. Globalizaci zkusím přiblížit od různých autorů. „Slovo „globalizace“ označuje především rekontextualizaci velkého počtu faktů, která vypadla ze starých

kontextů. “ (Bělohradský, 2007, s.193). „Globalizace je skok do zcela nové reality. To je patrné nejen v zemích bývalého sovětského bloku, které se s pádem železné opony náhle ocitají v otevřeném prostoru globální konkurence, globálního proudění idejí a lidí – turistů, imigrantů a dalších, ale i v zemích ostatních. “ (Valach, 2006, s.169).

Globalizace umožňuje lidem cestovat po celém světě v rámci evropské unie, dostačující je prokázat se občanským průkazem.

Mezi negativa, které nám globalizace přináší patří například to, že jsou otevřené hranice, nízké náklady za dopravu, a to umožňuje lidem přemísťovat se po celém světě a zaplňovat turistická místa. Používání digitálních technologií nám umožní například sledovat sportovní utkání na druhém konci světa. Vlivem globalizace došlo k rozvoji komunikačních dovedností. Jak tvrdí Bělohradský (2007, s.193): „K postindustriální společnosti patří komunikační hojnost: informace se přemnožují, derou se do všech prostorů, obkružují nás rychlostí světla, slučují se v nesrozumitelné formule a houfují se v podivné obrazce. “

Musíme se umět zorientovat v informacích, které se k nám dostávají a rozeznat, které informace jsou pravdivé. Nalezneme spoustu jedinců, kteří to nedokážou, věří zprávám, které označujeme jako fake.

Jeden z postojů podle Mezřického (2003, s.111) je že: „Entuziastický postoj, který v globalizaci vidí nekonečně rozevřený vějíř možností a nových, dosud nevídaných šancí, jež jsou umožněny a současně umocněny novými technologiemi, zejména sdělovacími. Ačkoli pro tento postoj existují dobré důvody, které lze poměrně snadno identifikovat (růst spotřeby, „technologizace“ sociálního života, vznik nových životných stylů, prolínání kultur, široké kontakty lidí příslušejících k různým civilizacím atd.) nelze nevidět, že je v jednom ohledu naivní: pozitivní důsledky se nebudou dotýkat rovnoměrně všech a možnost „práce a blahobytu pro všechny“ zůstane nedosněným snem.

Pokud chceme zařadit pozitiva, která nám globalizace přináší můžeme zařadit cestování, studium v zahraničí, možnost setkání s lidmi z celého světa. Objevila se nová forma odpovědnosti, dotýká se nás i to, co se děje ve světě. Díky médiím se dozvídáme události ze světa.

To se týká i dnešní doby, žijeme v konzumní společnosti. Lidé nakupují zboží, které ani nepotřebují, nakupují jen tak, zboží je levné a jeho dostatek, především “ výrobky“ pro jedno použití!

Globalizace způsobila nárůst nezaměstnanosti. Práce ve výrobních továrnách byla přesunuta do zaostalejších států. Ve vyspělých státech byla ponechána fyzicky nenáročná

práce. (Podracký,2016) Příkladem může být společnost Škoda, která svoji výrobu přesunula do Indie. Automobily Škoda, jsou tak vyráběny za nižší náklady, zaměstnanci získávají menší platové ohodnocení. Abychom si uvědomili, co pro nás globalizace znamená, příkladem pro nás může být pandemie. V roce 2020 se začal po celém světě šířit virus SARS-CoV-2. Virus se šíří po celém světě více než jeden kalendářní rok. Největší ztrátou byly lidské životy. Bohužel mnoho lidí nemoci covid podlehl nebo mají trvalé zdravotní následky. Z důvodu dlouhodobého uzavření některých sektorů, přišlo mnoho lidí o zaměstnání, pocítily to hlavně osoby samostatně výdělečně činné jako např. maloobchod, služby. Přestalo se v různých sektorech vyrábět z nedostatku materiálu, který se například dováží z Číny. Stát přišel o spoustu peněz, které budou do budoucna chybět. Stát měl nadřazenou moc nad občany. Začal rozhodovat o tom, kam se bude cestovat, v kolik hodin a do kolika hodin se může nakupovat. V kolik hodin můžeme naposledy opustit dům. Zákaz se týkal i přemísťování mezi okresy. Totálně se omezil pohyb lidí. Někteří jedinci to neakceptovali, protože si mysleli, že když máme demokracii, tak nemusíme dodržovat pravidla. Docházelo k různým demonstracím, které byly mířené proti covidovým opatřením.

Společnost se rozdělila na několik skupin. To, jaké společnost uznává hodnoty se projevilo například u cestování. Populace, která s tím, že se nesmí cestovat neměla žádný problém. Pochopila vážnost situace a hledala v situaci pozitiva a začala se například věnovat aktivitám na které jim nezbýval čas. Další skupina jedinců musela cestovat za každou cenu i za cenu, že se nakazí koronavirem a nakazí další, kteří nemoci mohli podlehnout. Tato skupina jedinců je hédonisticky založená. Hlavní hodnotou je pro ně si užívat a nebrat ohledy na druhé. „Hédonismus je nepřirozeně navýšená nezávislost (svoboda, odloučení) na rovnováze života, projevující se nadměrným užíváním života bez ohledu na přesahující hodnoty.“ (Podracký, 2016, s.29). Nezáleží jim na tom, že by se mohli nakazit a jaká bude jejich budoucnost. „Tyto hlavní úpadkové ideje jsou deformované z původní ideje rovnost a svoboda na základě efektu odloučení a escapismu – snahy o únik od zodpovědnosti, práce, obtíží, starostí atd.“ (Podracký, 2016, s.29).

1.2 Význam vzdělávání v dnešní době

Vliv globalizace, otevření hranic, digitální technologie atd. jsou procesy, které nás nutí se neustále vzdělávat. Semrád (2000, s.21) uvádí, že „Vzdělávání obecně ve druhé polovině 20. století a na počátku 21. století je ve znamení modernizačních snah, které jsou spjaté zejména s uplatňováním moderních technických prostředků.“

Vzdělání má v dnešní době velký význam, ale odvíjí se od toho, co zrovna požaduje trh. „Z pozic pedagogiky nelze přehlédnout, že pojem lidský kapitál v kontextu globalizačních tendencí posunuje výrazně do popředí utilitární racionalitu a je spojován s velmi úzkou ekonomickou vizí. Ta je nezřídka popularizována představou, že je potřeba připravit jednotlivce, aby fungoval na různých úrovních produkce jako norma „pružných specialistů.“ (Skalková, 2004, s.86) Tento způsob vzdělání nerozvíjí člověka jako celek. Jak uvádí Liesmann (2008, s. 32) „mnohé z toho, co se zavádí pod hlavičkou zvýšení účinnosti v reformě vzdělání a školství, je prostě princip industrializace.“

Do pozadí se dostává umění, výtvarné umění, hudba atd. Skalková uvádí, „že ukazuje se věda a technika, tak jak se uplatňují v industriální společnosti, s sebou nesou řadu antihumánních projevů zvěcnění člověka, jednostranný vývoj, zanedbání jeho duchovních potřeb.“ (Skalková, 1993, s.46) Nerozvíjí se individuální stránka jedince, osobnost žáka, zvyšování sebevědomí. Důležité jsou ve vývoji žáka i jeho zážitky, prožitky.

Stejný názor zastává i Liesmann (2008, s.9) „Flexibilní člověk, který je ochoten se celoživotně vzdělávat a své kognitivní schopnosti dává k dispozici rychle se proměňujícím trhům, už není ani karikaturou humanistického vzdělance, jak ho nastínil Wilhelm von Humboldt ve své stručné Teorii vzdělání člověka, ale jeho pravým opakem.“

Dalším problémem je, že upadá na významu vysokých škol jako nejvyššího možného vzdělání.

Vznikají různé rychlokurzy, celoživotní vzdělávání, univerzity třetího věku. Za krátkou dobu je možné získat potřebné vzdělání k výkonu zaměstnání. Do určitých profesí mohou hovořit lidé, kteří projdou měsíčním kurzem. Na jednu stránku je to dobré v tom, že jsou zaměstnání lidé, kteří by práci těžko hledali, ale kvalita výkonu nemusí být stoprocentní.

Dnešní doba si žádá stále více kompetencí. Na jedince jsou kladeny vysoké nároky. „Neustále probíhající změny předpokládají pracovníky vysoce motivované, flexibilní, kteří jsou ochotni a schopni realizovat individuální potenciality a různými cestami

prohlubovat vzdělávání po skončení školní docházky v průběhu celoživotní dráhy (recurrent education).“ (Skalková, 2004, s.86)

Stejný názor zastává i Matějů „Pracovní trh se dnes pomalu, ale jistě stává rozhodujícím mechanismem alokace lidských zdrojů. Začíná se v něm prosazovat princip soutěživosti a výběru, opírající se o kvalitu pracovníků, o jejich vzdělání a schopnosti. Mladá generace správně předvídá zesílení tohoto trendu v budoucnosti, a proto také výrazně narostl její zájem o střední a zejména o vysokoškolské vzdělání. Mnozí si chtějí pouze prodloužit mládí. Tím se posiluje význam lidského kapitálu pro ekonomiku, neboť postupně roste podíl osob vstupujících do pracovní soutěže s lepším kvalifikačním vybavením. Současně se na našem trhu práce otevírají procesy, které se již dříve prosadily v rozvinutých tržních ekonomikách.“ (Matějů, 1998, s.21)

Vzdělání je nástrojem trhu. Vznikají soukromé školy odvislé od poptávky na trhu. Vychovávají a vzdělávají jedince k získávání vědomostí, které budou potřebovat pro trh práce, důležité je prodat jejich produkt. Vyvyšují složku rozumových schopností a výchova jde stranou.

Je sice pravda, že je potřeba stále se vzdělávat, ale jak správně uvádí Liesmann, že „neustále učení bude nutností, přesně řečeno nátlakem vynucené, nikdo však přesně neví, co se má učit a proč.“ (Liesmann, 2008, s.26)

1.3 Společnost a digitální technologie

Dnešní společnost je ovlivněna digitálními technologiemi. Dnes už si málokdo dokáže představit svůj život bez mobilního telefonu, ale není to zase tak dávno, co mobilní telefon vlastnilo pár jedinců. Pozitivní přínos používání mobilních telefonů je i například to, že obsahují fotoaparát. Můžeme každý moment vyfotit, natočit cokoli, to v minulosti nebylo možné. Používal se jen fotoaparát, který fungoval na principu vyvolání filmů z negativu. Teď si v každém momentě můžeme vyfotit, co potřebujeme. „Jeden z velkých rozdílů mezi staršími technologiemi a jejich současnými digitálními protějšky je rozdíl kvantitativní, tedy rozdíl v délce doby, po kterou obrazovka uchvátí naši aktivní a exkluzivní pozornost způsobem, jakým to předchozí média jako kniha, kino, rádio či televize schopna nikdy nebyla.“ (Greenfieldova, 2016, s. 35)

Je až neuvěřitelné, kolik stráví jedinec času používáním digitálních technologií, sledováním mobilního telefonu během celého dne, používání různých sociálních sítí. Pokud uvedeme pozitivní používání digitálních technologií bylo to v době pandemie.

Výhodou bylo, že bylo možné se spojit s několika lidmi najednou v rámci práce nebo studia a tím se zamezil osobní kontakt. Zvýšila se počítačová gramotnost. Ovládní počítačů se stalo součástí nás všech. Digitální technologie nám umožnili nadále se vzdělávat i pracovat. Mnoho pracovních pozic se dalo vykonávat v rámci home office. Negativa, která vyplývají z používání digitálních technologií je například to, že dnešní děti tloustnou u počítačů, rodiče je musí vozit na sportovní kroužky svými auty, platí za něco, co dříve bylo zdarma. (Podracký,2016)

Nešpor uvádí, že počítačové hry jsou rizikem u dětí. Důsledkem je zanedbávání školní docházky, nedostatek pohybu, narušené sociální vztahy, některé počítačové hry obsahují prvky násilí. Závislost na počítačových hrách je malý krůček k patologickému hráčství. Nejnavštěvovanějšími stránkami jsou stránky pornografické. Zaměňování skutečných vztahů a trávení času s pseudovztahy na internetu. (Nešpor,2011)

Ve studii Virtual Lives z roku 2011 bylo posuzováno více jak 2000 dětí od 11 do 18 let. Děti uvedly, že se na sociálních sítích cítí silnější a sebevědomější a že se na sociálních sítích chovají jinak než v běžném životě. Digitální technologie se promítají do životů stále menších jedinců. Firma pro výrobu dětských hraček Fisher – Price představila nočník, který je vybaven držákem pro Ipad. (Greenfieldová, 2016)

1.4 Prohlubování humanismu a demokracie, individualizace (krajní)

Skalková (1993, s. 45) uvádí, že „nový humanismus charakterizuje idea lidské svobody jako základní lidská hodnota, potřeba sociální spravedlnosti, které je základem stabilního vývoje lidské společnosti. Nový humanismus dále zahrnuje takové hodnoty, jako je demokracie, solidarita, vědomí globálnosti centrálních problémů, potřeba zachování zdravého životního prostředí, zachování kulturní rozmanitosti.“

Podracký (2016) uvádí, že demokracie je systém fungování státu, je to svoboda, ale i přesto společnost potřebuje řád. Mnoho lidí si plete demokracii s tím, že si myslí, můžu si dělat co chci, stát mi nemůže nic přikázat ani zakázat. Jediněc se řídí přirozenými pravidly, morální výchova a direktivními pravidly kam patří vyhlášky, zákony atd. Dítě se chová podle toho, v jakém vyrůstá prostředí a většinu svých vlastností právě získává výchovou. Tento prvek je zanedbávaný, s tím, že se předpokládá, že dítě se narodí dobré a svobodné.

Keller (2010) uvádí, že sociální stát, ve kterém žijeme přispěl k individualizaci společnosti. Stát hradící lékařskou péči, to může znamenat, lehčeji se hazarduje se zdravím. Vzdělání, které je poskytováno zdarma, nám umožňuje měnit řadu profesí bez obav, že nás špatná volba nezruinuje. Lidé dříve hledali oporu v rodině, ve větších skupinách, ale pokud máme instituce, které nám nabízí stát, které se o nás postarají i když zůstaneme sami. Stát se zavazuje, že se o jedince postará, pokud se jedinec dostane do potíží. Takto vznikl nezávislý jedinec-individum, který se obejde bez rodiny a pomoci bližních.

Podracký charakterizuje individualismus takto: „Pokud se od individualismu chtělo, aby učinil každého jednotlivce zodpovědným za sebe (a svoji rodinu), aby se každý posuzoval podle jeho práce a schopností, aby nikdo neschovával za kolektiv svoji lenost a neschopnost, dával smysl a byl kladným prvkem vývoje. Jakmile se ovšem ztratilo ponětí o tom, proč vlastně existuje, k čemu vlastně je a kde jsou jeho meze, vykvetl do extrému odloučení lidí od sebe, odloučení od přírody a přirozenosti, odloučení od společnosti.“ (Podracký, 2016, s.74)

Postupem času, ale bylo zapotřebí zmodernizovat i stát, to znamenalo přestat se o jedince starat. Jedinec, který je šikovný se přeci dokáže postarat i bez ochrany sociálního státu. (Keller,2009)

Podíváme-li se na individualismus z jiného pohledu další skupinou jsou bezdomovci, ti si svoji svobodu a situaci řeší sami. Je to, vlastně příklad neoliberalismu, kdy vidíme, že nám nepomůže stát, ale každý si musí pomoc sám. Žádné závazky, odpovědný je každý sám za svou životní situaci.

Jaký je vlastně člověk v dnešní společnosti: Keller popisuje dnešního člověka volně pohybujiícího mezi různými místy. Vybírá si to, co se mu zrovna líbí, aby to vyměnil za něco jiného, nového, zajímavějšího, tato výměna se týká i manželek a manželů. Ronald Inglehart ve druhé polovině 70 let 20. století uvádí, že pro člověka už není tak důležité materiálně se zajistit, ale mnohem důležitější je pro mladou generaci možnost se seberealizovat a mít kvalitní a atraktivní život. Keller (2010)

Podobně si dnešního člověka představuje i Lipovetsky „vzniká tu nový typ odpovědnosti, dalo by se říci narcistický, neboť na jedné straně vede ke ztrátě zájmu o veřejnou věc a na druhé straně uvolňuje osobnost, která zároveň ztrácí svou stálost. Projevuje se to nesčetnými způsoby: uvolněností mezilidských vztahů, kultem

přirozenosti, nesezdanými páry, množstvím rozvodů, zrychlováním změn vkusu, hodnot a tužeb, tolerantní a permissivní morálkou, ale také výbuchem psychopatologických syndromů, stresu, deprese: každý čtvrtý člověk za svůj život prožije hlubokou nervovou depresi, každý pátý Němec se léčí z psychických potíží, každý čtvrtý trpí poruchami spánku. (Lipovetsky, 1998, s. 132)

1.5 Pozdní modernita

Mnozí autoři mluví o pozdní modernitě jako o postmoderní společnosti. Míjí se tím, taková společnost, kterou můžeme nazvat jako společnost globální, multikulturální, mediální, tekutá, karnevalová, apod.

Pozdní modernitu musíme také popsat v otázce výchovy. Skalková (2004) uvádí, že postmodernisté výchovu popírají podle nich kazí člověka. Postmodernisté tvrdí, že výchova by měla být na bázi kamarádského vztahu mezi vychovatelem a vychovávaným. Nikdo není v nadřazené pozici, zanikají tím pádem autority. Uznává se liberální přístup, dítě nemá stanovené pevné hranice, neví, co je správné, kam až může zajít. To, co bylo v minulosti zakázáno, je teď tolerováno. Výchova je nahrazována terapiemi. Pro pozdní modernitu je typické žít tady a teď.

Šafránková (2019) uvádí, že výchovu 21. století můžeme nazvat jako globální výchovu. U žáků by se měly rozvíjet takové hodnoty, které rozvíjejí občanskou, kulturní, identitu a to vše, aby uměli využít ke svému dalšímu rozvoji.

Pro pozdní modernitu je typická antikultura a s tím spojené falsifikování. Nic není vymyšleno nového. Vše se jen přebírá z minulosti. Napomáhají k tomu i digitální technologie, vše je dostupné snadno se dá vše nalézt a napodobit.

Podracký (2016) popisuje pozdní modernitu z jiného úhlu uvádí že, multikulturalismus fungoval přes hranice, kdy se respektovali kultury sousedů. Ale pokud tyto kultury existují v jednom státě tvoří to problémy. Dopadá to tak, že tyto kultury se nepřizpůsobují kulturám daného státu, ale tvoří své komunity a vůči domorodcům se chovají nepřátelsky. Dále Podracký (2016) uvádí, že otevřená společnost, je taková, která má rysy propojenosti, mezinárodních manželství, sociálních sítí cestování apod.

Petrusek (2006) uvádí, že pozdní doba začíná v polovině 50. let 20. století a je charakteristická těmito základními rysy. Zásadními proměnami v organizaci výroby,

pestrostí životních stylů, spotřebním chováním, rozvojem vzdělání a jeho dostupnost, vlivem mediálního světa a dvojí život, změna hodnotových vzorců, multikulturalismus, otevřenost světa, globální rizika.

Lipovetsky (1998) považuje za epicentrum modernismu a postmodernismu hédonismus a spotřebu. Dnešní mladá generace žije stylem hédonismu, chtějí si jen užívat. Ideální je nemít žádné závazky. Zůstávají, co nejdéle u rodičů, a to vede k tomu, že nemají vybudovaný svůj vlastní domov. Chtějí cestovat a žít kočovným způsobem života. Mají zájem poznávat nové země, nová místa a vlastně nikam nepatřit. Osvojují si cizí kultury.

Keller (2010) uvádí, že moderní společnost je opak tradice. Moderní společnost uznává například nezávislost, svobodu jednotlivců. Problémy dnešní moderní společnosti se stále prohlubují. V životě pocítujeme stále více nejistot. Nejistota panuje mezi lidmi, kteří si nemůžou být jisti vůbec ničím, zdali práce, kterou mají, ji ještě budou příští rok mít. Vysokoškolsky vzdělaná mládež si není jista, jestli jim studium umožní pracovní pozici, kterou dostali rodiče. Starší generace ztrácí jistotu, jestli budou mít klidné stáří a peníze na důchod.

Společnost se rozvolňuje ve všech směrech. Například to, jak je vnímáno registrované partnerství. Mluví se otevřeně o homosexuálech. Dříve to bylo spíše tabu. Najdou se i nebinární lidé. To v minulosti nikdo neznal, to že pro člověka není důležité, jaké je pohlaví. Už není tradicí manželství, ale volné vztahy.

1.6 Proměny životního stylu rodiny

Rodina nenaplňuje základní funkce, výchova jde do pozadí. V dnešní době je celkem normální, že se dítě narodí do nemanželské rodiny. Rodina se stává jen jednou z řady projekcí individualizovaného životního stylu, polem experimentování ohledně nových forem privátního soužití. Toto experimentování má nejrůznější podoby počínaje nesezdanými páry přes bezdětná manželství a páry stejného pohlaví až po neúplné rodiny především matek samoživitelek a jejich nezletilých dětí. (Keller, 2005, s.29)

„Tradiční kritéria přestávají platit. Především institucionální spojení zákonným manželským svazkem není nutnou podmínkou rodinného života.“ (Kraus, 2008, s. 80).

Často vznikají tzv. sendvičové vztahy to znamená, že rodinu tvoří partneři, kteří mají už děti z předešlých vztahů nebo manželství.

Rodina působí na životní styl jedince. „Je nezastupitelná při předávání hodnot z generace na generaci, funguje jako nejvýznamnější socializační činitel. Stojí na počátku rozvoje osobnosti a má možnost ho v rozhodující fázi ovlivňovat“. (Kraus, 2008, s. 79) To, jaké rodina uznává hodnoty, jak tráví volný čas se vše odráží na životním vývoji jedince. Jaký je vlastně životní styl rodiny? Rodina, která je například sportovně založená, tráví veškerý svůj volný čas organizováním sportovních aktivit. Ve většině případů je rodina často ovlivněna digitálními technologiemi, veškerý svůj společný čas tráví často u televize sledováním seriálů nebo filmů nic neříkajících. Není ani nic zvláštního, že rodina nevlastní jeden televizor, ale skoro v každé místnosti. Každý vlastní počítač, tablet a mobilní telefon. Rodiče zlenivěli, dříve byla rodina pospolu a věnovala se společným aktivitám, to se bohužel už neděje. Děti tráví svůj čas s digitálními technologiemi a rodiče u televize nebo u počítače na internetu. Děti netráví svůj čas venku, ale doma, kde se připojí například na svůj tablet a komunikují se svými kamarády a hrají společně hry. Nemají ani potřebu se vidět, když už se sejdou, vytáhnou mobilní telefony a hraní her pokračuje dál.

Semrád říká, že vliv kamarádů nastává v případě, že rodina dítě citově neuspokojuje. Cílevědomá a záměrná výchova nemusí fungovat protože, dítě nemá natolik rozvinutý intelekt, aby pochopilo, že výchova má pro něho kladný přínos, a proto se lépe cítí v prostředí kamarádů, kde má pocit, že ti mu rozumí. (Semrád, 1996)

Největším strašákem je nuda. Nic nedělání. Trávení volného času u televize nebo počítače. Nejhorší kombinací je nuda a rodiče, kteří tráví svůj volný čas v restauracích, barech popíjením alkoholických nápojů a kouřením cigaret. Na jedince působí sociální dědičnost. „Znamená to, že celé generace lidí mohou být pod vlivem špatné výchovy. Existují rody, které z pokolení na pokolení předávají takové znaky (formy chování), jako je agresivita, prostituce, alkoholismus apod.“ (Švarcová, 2008, s. 52) Pokud dítě od útlého věku vidí rodiče a prarodiče popíjející alkohol, dítě tuto realitu přijímá, myslí si, že je to zcela normální.

Volný čas to vše se odvíjí od ekonomické situace rodiny. Většina zájmových kroužků se musí hradit. Rodiče s nízkými příjmy nemají dostatek financí a dítě zůstává doma je sociálně odloučeno. „Jestliže společnost zabezpečí kvalitní trávení volného času

děti a mládeže, urychlí tím rozvoj obecných i specifických schopností mladé generace a potlačí rozvoj negativních sociálních rysů“ (Sak, 2004, s.59). Tyto děti se stávají dětmi ulice. Chodí a zahánějí nudu touláním se po městě. Sházejí se v partách. Rodiče ani nemají přehled o tom, co vlastně jejich děti dělají.

Greenfieldová (2016) uvádí, že dříve, když muselo jít dítě do dětského pokoje bylo to za trest, to už, ale není pravda. Teď je to místo, kde dítě tráví samo se svým mobilním telefonem.

Dnešní rodina nežije spolu, ale vedle sebe. Nepovídají si spolu, dítě s mobilem nebo u počítače v dětském pokoji, otec, jestli nějaký existuje sedí u televize a matka je unavená z práce. To, že se dříve scházela rodina u jednoho stolu mělo pozitiva. Popovídali si a mohli vyřešit problém, který dítě trápí nebo sdílet společnou radost. „V současnosti nabízí svět obrazovky v ložnici, případně kdekoliv jinde, v mnoha případech alternativní možnosti, jak si nastavit vlastní tempo, normy a hodnoty, vést rozhovory a oddávat se zábavě, zatímco nukleární rodina setkávající se u společného jídla ztrácí čím dál více na významu, a to i díky složitějším společenským trendům rozvodu a nového sňatku a stále proměnlivějšímu a náročnějšímu pracovnímu rytmu.“ (Greenfieldová, 2016, s.35)

1.7 Shrnutí 1. části

Dnešní společnost se změnila v mnoha ohledech. Proměnil se politický systém, který vedl k obrovským změnám. Vznikají nové jevy jako demokracie, postmodernismus, globalizace, včetně všech jejich atributů jako je i organizovaný zločin, individualismus. Pádem komunistického režimu jsme začali žít v kapitalistické společnosti, která sebou nesla spoustu změn. Uznávají se hodnoty jako je nezávislost, hédonismus, svoboda jedince, volné cestování, ale také hyperindividualismus. Obrovským přelomem bylo využívání médií prostřednictvím internetu. Tok informací, které k nám přicházejí, není možné vstřebat. Dnešní mládež vyrůstá v přetechnizované době. Má to obrovský vliv na jejich vzdělání, trávení volného času i rodinu. Říkávalo se rodina základ státu, často se rodí děti, které vyrůstají v nemanželských svazcích. Vznikají různé zrekonstruované rodiny s dětmi a nevlastními sourozenci. Často dochází k dezintegraci v rodinách. Bohužel často liberální přístup, přátelský přístup k vychovávanému vede k tomu, že se neuznávají autority. Nacházíme se v době, kdy se musíme neustále vzdělávat, být flexibilní, samostatní. Globalizace způsobuje, že zanikají kultury, vzniká multikulturalismus. Mění se životní způsob, životní styl. Jedinec může cestovat, kdy se mu zachce a kam se mu zachce, kolikrát se stává, že jedinec nemá fixní místo, kde by

mohl zakotvit. Proměny společnosti se také dotkli lidí se specifickými potřebami. Pokud se zaměříme na oblast školství, nevznikají rozdíly mezi žáky a žáky se specifickými potřebami. Vzniká inkluze, v běžné škole se mohou žáci vzdělávat s různým typem postižení jak mentálním, tak somatickým postižením, sociálně vyloučení, děti cizinců, různá etnika a jinak znevýhodnění žáci. Takový žák v běžné škole výuku nemusí zvládat a důsledkem mohou být negativní jevy.

2 Životní styl mládeže ve 20. letech 21. století

Životní styl je ovlivněn mnohými faktory, jedním z faktorů je například ekonomická situace, kultura, klima atd.

Podle Semráda (2007) *mládež se v globále vyznačuje jistými osobnostními rysy, na které je poukázáno. Jedná se např. o zvýšenou míru kritičnosti, touhu po samostatnosti, svobodě myšlení a jednání. Mění se vztah k autoritě. Objevuje se touha po romantice, citovost, zranitelnost, impulsivnost.*

Sak popisuje současnou mládež z hlediska životního stylu (20. léta 21. století) jako rozmazanou. Hlavním rysem, který je důležitý při popisování rozmazané mládeže je to, že tato generace, je neustále připojená na sociálních sítích, to znamená ve dne i v noci. Tato generace se tolik neliší od kybergenerace. Z přirozeného světa se stěhuje do kyberprostoru. Mladí se obávají osamocení, internet jim pomáhá zbavit se pocitu samoty. Určité generace prožívaly historické události např. rozdělení Československa, sametová revoluce apod. Rozmazaná generace není historicky založená žije tady a teď v duchu pozdní modernity. O historii se ani nezajímají. Mladá generace se může pohybovat všude po světě, ale přestávají vnímat odkud pocházejí. Stávají se z nich kočovníci.

(Sak, youtube)

Semrád (2002, s. 257) *„Pojem životního stylu je častěji používán v souvislosti se způsobem života určité společenské skupiny“*. Zaměříme-li se na společenskou skupinu mládeže, tak vidíme, že dnešní mládež je ovlivněna digitálními technologiemi. Jak tvrdí Semrád (2002, s.258) *zamýšlíme-li se v současné době nad způsobem života naší mládeže zjišťujeme, že je na jedné straně vymezen globalizací a na druhé straně digitalizací naší společnosti.* “ Dnešní mládež není schopna fungovat bez digitálních technologií. Je to jejich součást života, běžná věc.

Dnešní mládež se narodila do doby digitálních technologií. Jak uvádí Sak: *„Současnou etapu vývoje společnosti, ale i celé lidské civilizace, lze charakterizovat jako přechod od tištěných médií k elektronickým technologiím a k multimédiím.“* (Sak,2004, s. 112). Je rozdíl mezi dnešní generací a generací předchozí. Starší ročníky, si museli veškeré informace načíst z knih, novin a časopisů. Dnešní mládeži chybí představivost, jen přebírá informace, starší ročníky museli přemýšlet. Mladá generace je zvyklá, že všechny informace najde na internetu. Nerozlišuje mezi informací a poznatkem. Bohužel čím dál tím menší děti si začínají osvojovat technologie v útlém věku. Generaci můžeme ze sociologického hlediska rozdělit na dvě skupiny digitální domorodce a imigranty.

Dnešní mládež patří samozřejmě do skupiny domorodců. Znamená to, že se narodili do doby digitálních technologií, vyrůstají s nimi. Naopak imigranti jsou ti, co se to musí naučit, oni nevyrostali ve světě internetu. Stalo se to, že vlastně ti imigranti se učí od domorodců, jak funguje svět, který se točí kolem internetu. Dnešní mládež sleduje videa na internetu, mají své idoly. Obdivují youtubery, kteří je ovlivňují. Zrovna ti youtuberi natáčejí videa a můžou mít v ruce cigaretu nebo láhev s alkoholem. Na videích můžou vidět různé negativní challenge, které je mohou negativně ovlivnit. Negativní dopady může mít i sledování pořadů v komerční televizi. Jak uvádí Sak: „*V Empirickém sociologickém výzkumu se prokázala statisticky významná závislost mezi mladistvými delikventy a sledováním některých pořadů na Nově (erotické pořady a akční filmy).*“ (Sak, 2004, s.108)

To, že mají negativní vliv masmédiá uvádí i Kraus: „*Z hlediska příjemce zasluhují zvláštní pozornost děti a mládež. Jde o tu část populace, která je jednak relativně nejvíce ovlivnitelná, jednak na ní záporné vlivy médií jak po fyziologické, tak po psychické stránce zanechávají výraznější negativní následky než na dospělých.*“ (Kraus,2008, s.125)

Životní styl, jak ho popisuje Kolesárová (2016) vychází z hodnot, zájmů daného jedince. Uvádí, že hlavním cílem mládeže je konzumní a hédonistický životní styl. Důležité jsou hodnoty, od toho se odvíjí celkový životní styl. Popisuje, že životní styl si vytváří sám jedinec, ale životní způsob patří pro danou společnost. Dále uvádí, že dnešní stěžejní styl života je závislost na digitálních technologiích a žití v kyberprostoru. Uvádí, že životní styl má svůj jazyk. Poznáme odkud člověk pochází, z jaké vrstvy, z jaké rodiny, styl trávení volného času. Média, která ovlivňují jedince ho ovlivňují např. i v nákupu zboží. Určují módnost, co je moderní, za měsíc už není, žijeme v konzumní společnosti, je potřeba neustále vyrábět a prodávat, měnit zboží, aby lidé mohli nakupovat, zboží, které vlastně ani nepotřebují. (Kolesárová 2016)

2.1 Jeden z fenoménů – závislost

Závislost, pokud se na ni podíváme z různých úhlů pohledu, je stav, kdy dotyčný látku, předmět nebo činnost potřebuje ke svému fungování. Stav, kdy jedinci látka chybí začínají se projevovat abstinční příznaky. Presl (1995) uvádí, že tento syndrom dělíme na fyzickou či psychickou závislost. Mezi fyzické příznaky patří například nervozita, neklid, bušení srdce, pocení atd. Důsledkem psychické závislosti dochází postupně k rozpadu celé osobnosti.

Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10) uvádí následující znaky závislosti:

1. silná touha nebo pocit puzení užívat látku (craving, bažení, dychtění),
2. potíže v kontrole užívání látky a to, pokud jde o začátek a ukončení pití nebo o množství látky,
3. tělesný odvykací stav (abstinenční syndrom) – látka je užívána se záměrem zeslabit nebo odstranit odvykací příznaky
4. nárůst tolerance k účinku látky – vyžadování vyšších dávek látek, aby se dosáhlo účinku původně vyvolaného nižšími dávkami; u alkoholu tolerance vzrůstá tak, že závislý denně může přijmout takovou dávku, která by zneschopnila nebo i usmrtila běžného uživatele bez tolerance
5. postupné zanedbávání jiných potěšení nebo zájmů ve prospěch užívané látky a věnování zvýšeného množství času k získání nebo užívání látky nebo k zotavení se z jejího účinku
6. pokračování v užívání přes jasný důkaz zjevně škodlivých následků (např. poškození jater nadměrným pitím, depresivní a úzkostné stavy, zdravotní problémy z důvodu nadměrného pití aj.)

Diagnóza závislosti by se obvykle měla stanovit pouze tehdy, jestliže během posledního roku došlo ke třem nebo více z uvedených jevů.

V poslední době se do charakteristiky závislostí zahrnuje i přetrvávající nutkavé chování, které je škodlivé nebo destruktivní, charakterizované neschopností člověka s ním přestat. (Griffinová, 2011)

Nešpor popisuje závislost jako „centrální popisnou charakteristikou syndromu závislosti je touha (často silná, někdy přemáhající) brát psychoaktivní látky (které mohou, avšak nemusí být lékařsky předepsány), alkohol nebo tabák.“ (Nešpor,2000, s.14)

Nešpor uvádí, že je to skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více. (Nešpor,2011, s. 10)

Griffinová (2011) uvádí, že závislost se netýká pouze návykových látek, ale můžeme zařadit mezi závislosti například nadměrné užívání potravin, workoholismu, patologické hráčství, nakupování, takový stav, který nás obtěžuje v běžném životě.

Prunner (2008, s. 32) popisuje závislost takto: „V případě nadměrné (a to jak množstvím, tak i frekvencí) konzumace či při nadměrné aktivní činnosti (opět jak v intenzitě aktivity, tak množství věnovaného času) hrozí nebezpečí vzniku “závislost.”

2.2 Alkoholová závislost

Součástí alkoholu je látka, která se nazývá ethanol. Je to legální návyková látka, ve společnosti tolerována stejně jako cigarety.

O alkoholu toho bylo napsáno už mnoho, ale tato problematika je stále aktuální. Alkohol má blahodárné účinky, to někteří lékaři odmítají např. z Hepatogastroenterologické kliniky IKEM. V České republice není povolena žádná tolerance pití alkoholu při řízení motorových vozidel. V jiných státech je minimální tolerance povolena. Jedna sklenička vína nebo piva při obědě večeři není problém. V České republice je nízká cena za pořízení alkoholu. V českých restauracích zakoupení alkoholu stojí o dost méně ve srovnání s ostatními zeměmi. To vede k tomu, že alkohol je dostupný pro všechny vrstvy společnosti a mohou si dopřávat alkohol častěji. Sezení v podnicích, kde se podává alkohol je pro některé jedince zábava, jakýsi druhý domov. Setkávají se v jedné restauraci každý den. Závislost na alkoholu má dopady sociální, ekonomické, osobnostní atd. Při závislosti na alkoholu netrpí jedinec sám, ale i jeho okolí a hlavně rodina. Žít v rodině, kde žije alkoholik je pro členy rodiny utrpení. Vidět opilého otce nebo matku může u dítěte vyvolat to, že v dospělosti bude pít alkohol také nebo naopak to v něm vyvolá negativní reakce a k alkoholu bude mít odpor. Rizika spojená s alkoholem popisuje Nešpor: největší rizika: „Častější úrazy, pády, popáleniny, pořezání, tělesné nemoci - např. jaterní, trávicího systému, vysoký krevní tlak. Duševní nemoci, například delirium tremens nebo povahové změny. Alkoholová epilepsie. U destilátů riziko otravy alkoholem (u dětí i po relativně velmi malých dávkách). Zhoršuje průběh mnoha běžných onemocnění, např. cukrovky.“ (Nešpor, 1995, s.28)

Kvapilík, Svobodová (1985) uvádí, že s alkoholem je to podobné jako s drogami. Důvodem vyzkoušení alkoholu je zvědavost a u mladých i projev „dospělosti“. Velký vliv má na jedince jeho okolí. Dalším problémem je, že alkohol pro společnost není tak odstrašující jako užívání drog. Častým jevem je, že mládež si alkoholem dodává odvalu navázat kontakt s opačným pohlavím. Uehlinger (2006) popisuje, že mládež, která pije

alkohol, ho pije z důvodu, že si zvyšuje sebevědomí v období, kdy jedinec v období dospívání se cítí zranitelnější.

To, že je pití alkoholu pro mládež nebezpečné uvádí Nešpor: tvrdí, že: „Alkohol je pro ně nejnebezpečnější. Jejich játra ho odbourávají pomaleji, děti a dospívající mívají menší tělesnou hmotnost. I velmi malé množství alkoholu může vyvolat u dětí těžké otravy. Návyk na alkohol se u dětí a mladých lidí vytváří rychleji.“ (Nešpor, 1995, s.17)

Stejný názor, že alkohol dětem škodí má i Budinský: „Dětem je třeba vysvětlit, že není třeba s konzumací spěchat, neboť tak jako může pravidelná konzumace menších dávek dospělým zdravým jedincům prospívat, naopak dětem s organismem ve vývoji, těhotným a kojícím ženám a některým nemocným osobám alkohol více či méně škodí.“ (Budinský,2008, s.103)

Budinský (2008) uvádí, že mezi rizikovou skupinu patří děti, těhotné, kojící, ženy a nemocní lidé.

Dle trestního zákoníku, zákon č. 40/2009 Sb., §204 - kdo ve větší míře nebo opakovaně prodá, podá nebo poskytne dítěti alkohol, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok. Jak zmiňuje Skála (1987, s. 97) „je třeba vědět, že i nízké hladiny alkoholu v krvi dětí a mladistvých znamenají daleko větší účinek na jejich nervový systém a psychiku než u dospělého.“ Někteří rodiče si tuto vážnost situace a tento zákon neuvědomují a mládeži alkohol sami nabídnou.

2.3 Nikotinová závislost

„Nikotin není jediná škodlivina v tabákovém kouří, ale je to jediná látka, která vyvolává závislost na tabáku.“ (Nešpor, 1995, s. 28)

Pejml (1947) uvádí, že nejvíce rozšířené jsou cigarety, které se přizpůsobily tempu moderní doby. V minulosti se kouřil tabák z dýmky, ale trvalo delší dobu, než se dýmka vyčistila, profoukla. Člověk v dnešní době nemá tolik času, aby se věnoval kouření, a proto cigareta je ideálním řešením. Podle dýmky poznal se sociální status, z jiných kouřil sedlák, chalupník a starosta. Odpůrců cigaret bylo mnoho mezi významnými osobnostmi pařil

například J. W. Goethe. Vadilo mu, že musel snášet kouř v uzavřené společnosti, kde se šňupalo a kouřilo.

Doba, kdy se kouřilo v uzavřených prostorech naštěstí skončila. Byl přijat zákon, že se může kouřit jen ve venkovních nebo vyhrazených prostorech. V restauracích mohou mít speciální místnost, kde je možné kouřit nebo zákaz může platit i v čase podávání jídla. Naštěstí už skončily doby, kdy člověk nemohl jít do restaurace, aby nečichal cigaretový kouř, jít s dětmi do restaurace bylo nemyslitelné.

Závislost na nikotinu vzniká velice rychle. Jedinec, který kouří si myslí, že má vše pod kontrolou, že pár cigaret, které vykouří nejsou žádným problémem. Mládež, která začíná kouřit své první cigarety se cítí dospěleji. Schází se před školou a v hloučku kouří cigarety na které většinou všichni složí peníze. Kouří cigarety jen tak, protože spolužáci kouří, tak si zapálí taky. Cigareta jim ani nechutná, ale je to pro ně jakýsi styl. Ve společnosti i mezi dospělými to funguje tak, že kuřáci se venku schází s dalšími kuřáky, a tak navážou snadněji rozhovor. Mnoho jedinců kouří z důvodu toho, že si myslí, že cigareta je uklidňuje. Při větším stresu, mají dojem, že cigareta jim pomáhá se uklidnit. Negativní vliv na mládež mohou mít samotní rodiče, kteří vychovávají a sami kouří. Jedinec přebírá hodnoty, vzory, postoje od svých rodičů.

Novým trendem v kouření jsou elektronické cigarety, které si jedinec může vybrat z různých příchutí. Tyto cigarety se vlastně dají kouřit kdekoliv. S normální nikotinovou cigaretou musí jedinec jít kouřit ven, ale elektronickou cigaretu může kouřit kdekoliv. Jedinec, tak kouří doma a kouří mnohem častěji.

„Největší rizika: Podstatně zvyšuje riziko zhoubných nádorů. V celosvětovém měřítku působí 30 % rakovin. Impotence u mužů a riziko poškození dítěte u těhotných žen. Onemocnění dýchacích cest, rozedma plic. Alergie na složky tabákového kouře a astma. Nemoci cév dolních končetin. Pronikavě zvyšuje riziko srdečních onemocnění. Je nejčastější příčina smrti, které by se dalo předejít.“ (Nešpor, 1995, s.28)

2.4 Problémy spojené s užíváním alkoholu a nikotinu

Názory na užívání alkoholu jsou různé. Budinský (1987) zastává sociologické pojetí alkoholismu. To znamená, že pokud nám alkohol nekomplikuje život a nebrání nám v životních funkcích nemůžeme se považovat za alkoholika. Názor doc. Skály je odlišný, pro něho je každý, kdo vypije jednu skleničku alkoholu denně je alkoholik. Mělo to vliv na jedince, kteří po tomto tvrzení začali se obávat si skleničku denně dát, aby se

nezačlenili mezi nejhorší spodinu ve společnosti. (Skála, 2008 in Budinský s. 53). Jedinec musí umět odhadnout, kolik je jeho míra v pití alkoholu. To vysvětluje i Prunner „že řada odborníků varuje před jakoukoliv konzumací alkoholu a pití alkoholu považují za záležitost naprosto závadnou. Na druhé straně však existují naprosto seriosní lékařské studie, které dokládají pozitivní vliv alkoholu na zdraví lidského organismu a zkoumají míru této pozitivní konzumace “ (Prunner,2008, s.79). Zastáncem názoru, že malé množství alkoholu neškodí, ale pomáhá, byl např. dětský kardiolog Šamánek.

Podle Budinského (2008) mezi negativní účinky pití alkoholu patří například nemoc jater, slinivky, svalstva, mozku, celého organismu. Nadměrné pití může způsobit zhoršení zdravotního stavu, narušení schopností soustředění a kolikrát celé kondice. Způsobuje stárnutí organismu. Alkoholik má problémy se spolehlivostí, s dodržováním slibů. Má narušené partnerské vztahy, lidé v blízkém okolí si takového člověka přestanou vážit. Změní se celá osobnost, chování.

Při větším množství vypitého alkoholu jedinec ztrácí zábrany a zapálí si cigaretu, kterou by za normálních okolností nevykouřil. Za dob kouření v restauracích jedinec vykouřil ještě více. Prunner popisuje kombinaci návykových látek za zkříženou. „Za závislost zkříženou bývá označována kombinace jednotlivých druhů závislostí, což je v reálném životě jevem relativně velmi častým. Jako příklad lze uvést závislost na kofeinu a s ní spojenou závislost na nikotinu. Je mnoho kuřáků, kteří největší chuť na cigaretu dostanou v okamžiku, kdy si dají kávu. Stejně tak je velmi častá kombinace hráčské závislosti a závislosti na alkoholu. “ (Prunner,2008, s. 34)

„Při srovnání alkoholové či drogové závislosti s herní závislostí (hráčskou závislostí) bývá rozdíl hlavně v tom, že hráči si primárně neaplikují do těla látku, která u nich vede k vzniku určitých stavů. Pocitový efekt, který vzniká u hazardního hraní, je však v mnohém shodný. “ (Prunner,2008, s. 42)

2.5 Závislost na sociálních sítích

Závislost na sociálních sítích z pohledů závislostí je jevem novým. V minulosti jsme se s tím nemohli setkat. Mezi sociální sítě můžeme například zařadit facebook, instagram, tik tok, youtube, wats app, messenger apod.

Sociální sítě byly vytvořeny především z důvodu překonání globálních problémů v čase, vzdálenosti a také kontroly. Greenfieldová (2016) uvádí, že sociální sítě byly vytvořeny proto, aby se člověk necítil sám.

Dnešní mládež žije sociálními sítěmi, žije v náhradním, umělém sociálním prostředí. Je to pro ně každodenní záležitost, bez které nemůžou fungovat. Většina mládeže používá svůj mobilní telefon právě k používání sociálních sítí. V minulosti se používal telefon jen k telefonování nebo posílání sms zpráv. Mladá generace je zvyklá telefonovat přes messenger nebo whatsapp za použití videa. Většina z nich ze sociálních sítí používá facebook nebo instagram. Na těchto sociálních sítích mají své přátele, ale i pseudopřátele, které neznají a nikdy je neviděli. Drží se hesla čím více přátel tím více publika, které může sledovat jejich příspěvky. Na sociální sítě vkládají své fotografie, videa nebo píšou jen tak, co zrovna prožívají tady a teď. Za tyto příspěvky od svých fans získávají like tzn. líbí se mi. To je vybízí celý den i v noci sledovat, jak se změnil stav, kolik komentářů, kolika lidem se líbí fotografie, video atd. Často používají i youtube sledují nejruznější youtubery, kteří jsou pro ně idolem. Na instagramu se vyskytují ženy, které jsou podvyživené, mladé dívky sledují tyto modelky a chtějí se jim podobat. Přestanou se stravovat, aby se těmto dívkám podobali a onemocní anorexií. V dnešní moderní době je módní tetování, mladí vidí u svých idolů tetování a chtějí je napodobit. V minulosti bylo velmi malé procento jedinců, které mělo tetování. Bylo to spojováno s lidmi, kteří mají trestnou minulost "kriminálník", nebo stáli na okraji společnosti, neboť to bylo považováno za projev primitivismu.

2.6 Užívání návykových látek u mládeže

Zákon nám říká, co jsou návykové látky, je to zákon č. 40/2009 Sb., § 130: alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobí nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Návykovými látkami jsou například alkohol, drogy, nikotin, léky, kofein atd.

Mezi primární drogy patří těkavé látky a konopí. (Šťastná, Šucha, 2010)

Rozšířenou návykovou látkou mezi mládeží je marihuana. Mezi největší rizika kouření marihuany patří to, že obsahuje větší množství rakvinotvorných látek než tabák. Zvyšuje tak, vyšší riziko rakoviny. Snižuje schopnost se rozhodnout, oslabuje celkový postřeh, oslabuje imunitní systém. (Nešpor, 1995)

Proč u nás přibylo problémů s návykovými látkami u dětí a které drogy jsou u nás nejrozšířenější? Prvním důvodem je pronikavé zvýšení dostupnosti alkoholu a drog. Dále je to okolnost, že mnoho rodičů se více věnuje svému povolání a nemá na děti dostatek času. (Nešpor, 2011, s.12)

Mezi ohroženou skupinu patří mladí lidé. Ohroženou skupinou jsou mladiství, kteří páchají trestnou činnost. Ti, kteří jsou umístěni v ústavní péči. Mládež, která má nedokončené vzdělání nebo problémy s prospěchem. Další skupinou je mládež, která žije ve znevýhodněných rodinách i ti, kteří žijí ve čtvrtích, kde jsou rizika související s užíváním drog. (Šťastná, Šucha, 2010)

Nešpor popisuje, že i "pouhé" experimentování s návykovými látkami je u dětí a dospívajících spojeno s většími problémy v různých oblastech života (rodina, škola, trestná činnost atd.). " (Nešpor, 2011, s. 53)

Semrád uvádí, že „podává se výčet příznaků svědčících o pravděpodobném ohrožení dítěte drogou pro pedagogy a rodiče, jedná se o příznaky přímo ovlivněné návykovou látkou (dítě má přátele konzumující drogy nebo alkohol, oblečení, plakáty propagující drogy, krádeže, útěky z domova apod.) nebo příznaky relativně menší závažnosti (ztrácí dobré přátele, vypadá nezdravě, narůstá potřeba peněz, zanedbává péči o zevnějšek, zhoršení prospěchu ve škole, náladovost, atd.). " (Semrád, 2007, s.76)

Ohrožení mladí lidé s vazbami na instituce

Mezi ohroženou skupinu patří osoby s předčasně ukončenou školní docházkou. Definice studie realizované v jednotlivých zemích.

Například v Irsku uvedlo 26 % dotázaných problémových uživatelů drog, že odešli ze školy před dovršením 15 let, a ze školních průzkumů současně vyplývá, že studenti s vysokou mírou neomluvené neúčasti na vyučování vykazují výrazně vyšší prevalenci užívání drog než děti, které do školy chodí pravidelně. Záškoláctví, užívání drog navíc markantně koreluje se špatnými studijními výsledky, s předčasným ukončením školní docházky, s kázeňskými problémy a s problémy v sociální oblasti. (Šťastná, Šucha, 2010)

„Na chování dětí mohou mít negativní vliv také sourozenci užívající drogy: z výzkumu provedených v několika zemích vyplývá, že děti, jejichž sourozenci užívají drogy, vykazují mnohem vyšší míru užívání drog než děti, jejichž sourozenci drogy neberou. " (Šťastná, Šucha, 2010, s.19)

2.7 Životní styl mládeže se speciálními vzdělávacími potřebami

Pipeková (2006) uvádí, že specifické poruchy učení způsobují obtíže při získávání základních dovedností jako je čtení, psaní a počítání.

Poruchy učení jako jsou dysgrafie, dyslexie a dysortografie způsobují překážku v získávání vědomostí, ale závažné jsou následné nepříznivé účinky. Pokud si dítě nemůže osvojit čtení a psaní, musí hledat náhradní způsoby, jak tyto prostředky vzdělávání získat. Jedinec, pokud nezíská tyto vědomosti s dopomocí odborníka začnou se vytvářet špatné pracovní návyky, nesprávné návyky chování. Schopnosti dítěte se projevují nižší, než doopravdy jsou, hodnocení a klasifikaci neodpovídají. Dítě ztrácí motivaci k práci, sebehodnocení dítěte, začne hledat často nežádoucích forem sebeuplatnění. Mohou se objevit psychosomatické potíže, záškoláctví. Negativní vztah ke škole. Dalšími projevy mohou být útky z domova, experimentování s drogami, požívání alkoholu a další negativní projevy. (Zelinková,2000)

„Mezi časté poruchy u dětí můžeme zařadit ADHD je to porucha pozornosti. U jedinců s ADHD se v různé kombinaci a intenzitě mohou objevovat následující projevy: problémy při navazování kontaktů s vrstevníky, nesnášenlivost, neschopnost podřídit se autoritě a obecně uznávaným pravidlům, agresivní řešení interpersonálních problémů. " (Zelinková a spol.,2020, s.38)

„Kromě uvedených projevů se můžeme setkat se lhaním, záškoláctvím, útky z domova, s hledáním uspokojení v experimentování s drogami, požíváním alkoholu a s dalšími negativními projevy. I neúspěch v hodinách cizího jazyka může být jedním ze spouštěcích mechanismů nežádoucího chování. " (Zelinková a spol., 2020, s.47)

„Děti trpící poruchou pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) a poruchou chování (CD) jsou stále častěji označovány za rizikovou skupinu z hlediska užívání drog. Známa je souvislost mezi užíváním drog, zejména užíváním konopí, a ranými formami schizofrenie, jakož i jinými psychickými poruchami. " (Štastná, Šucha, 2010, s.20)

Je správné, že existují školy se speciálními vzdělávacími potřebami, kde se vzdělávají žáci s různými specifickými vzdělávacími potřebami. Speciální školy se dříve nazývaly zvláštní školy. Švarcová (2000) uvádí, že zvláštní školy nenavštěvují jen žáci s mentální retardací, ale i žáci, kteří rozumově odpovídají téměř normálu nebo na hranici normálu, ale z různých důvodů neprospívali na běžné normální škole. Švarcová uvádí, že se můžeme setkat se žáky s poruchami učení, poruchami koncentrace pozornosti, žáky

s více vadami, ale patří sem i žáci z romského etnika, kteří mají například nedostatečnou znalost českého jazyka.

Inkluze podle mého názoru nebyl dobrý nápad. Takové dítě v běžné základní škole zaostává za ostatními, narušuje celý chod třídy, nestíhá výuku. Má asistenta pedagoga, který mu se vším pomůže a dítě se stává pasivním. Může se cítit méněcenné. Takový žák může mít na každý předmět individuální plán. Naopak ve speciálních školách se berou na tyto žáky ohledy. Tempo, které vyhovuje celé třídě. Metody, kompenzační pomůcky, to vše, aby výuka zohledňovala diagnostiku dítěte. Jak jsme se dozvěděli, při neúspěchu dochází k negativním jevům, jako je záškoláctví, negativní vztah ke škole atd. Mládež se SPU má stejné možnosti, stejnou dostupnost vyzkoušet návykové látky stejně jako žáci z běžných škol.

2.8 Shrnutí 2. části

Závislost, pokud se na ni podíváme z různých úhlů pohledů, je stav, kdy dotyčný látku, předmět nebo činnost potřebuje ke svému fungování. Závislost je jev, který tady byl a bude prostě nezmizí. Záslouhou digitálních technologií se o problematice závislosti více hovoří. Situace se nelepší, naopak se stává to, že k předchozím závislostem se přidávají závislosti nové. I přesto, že je možné užívat alkohol a cigarety od 18 let i nadále dnešní mládež před dovršením osmnáctého věku, alkohol a cigarety vyzkouší. U mládeže vzniká závislost mnohem rychleji než u dospělého jedince. Alkohol a nikotin sebou nesou velká zdravotní rizika, týkající se mládeže i dospělého jedince. Dnešní moderní doba zahrnuje závislosti v minulosti nepoznané. Mezi tuto závislost patří závislost na sociálních sítích. Používání digitálních technologií se stalo běžnou součástí života nás všech. Negativní dopady, které tato závislost přináší jsou takové, že jedinec žije v kyberprostoru s pseudovztahy. Problémem je, že děti mají méně volnočasových aktivit a mnoho času tráví na digitálních technologiích. Informací, které se dají vyčíst z internetu je tolik, že jsou těžko vstřebatelné. Dětem chybí představitost, kterou získávají četbou knih. Do budoucna bude zapotřebí, aby mladá generace našla pozitiva v přetechnizované době plné digitálních technologií, reklam, médií a úkolem starší generace je dokázat pochopit a pomoci jim zorientovat se v dnešní době. Celkový životní styl mládeže se změnil. Žijeme ve spotřební společnosti. Spotřebujeme více než je zapotřebí.

3 Projekt a výsledky empirického šetření

3.1 Teoretická východiska

Společnost si na přelomu 20. a 21. století prošla sociálně – ekonomickými změnami. Došlo k proměně politického systému a s tím spojená změna v uznávání hodnot a společenského života, který ovlivňuje dnešního jedince. Sociálně ekonomické proměny se odráží ve všech složkách jedince. Sociální stát, který se mění v myšlenku neoliberalismu. Stát, který dává ruce pryč od občana, který se musí naučit se starat sám o sebe bez pomoci státu. Bohužel spoustu lidí nesamostatných, nezodpovědných, neznalých se může dostat do potíží.

Pojetí dnešní rodiny, které už není tak často tradiční způsobily jevy jako je například globalizace, multikulturalita, média, ekonomická situace. Na rodinu působí nesprávná pojetí humanizace a demokracie, zejména nepochopením svobody a přeceňováním

„zlatého telete“. Právě voluntarismus v chápání svobody a její proměnu v anarchii ve vědomí mnoha jedinců vede k závislostem. Tím, že jsme se otevřeli světu, vytvořily se přes nás cesty distribuování drog, rozmohly se hrací automaty, jako výborný ekonomický nástroj zisku apod. Dnešní doba nám umožňuje cestovat po celém světě, nabízí mnoho lákadel, které umožňují jedinci poznávat nové kultury, nová místa, osvojovat si cizí jazyk a žít tak ze dne na den, bez závazků a vlastně nic neplánovat do budoucna. Pro někoho je to zajímavější než žít jednotvárný pro někoho stereotypní život. Založit rodinu o kterou je nutné se postarat, zvolit si místo, kde rodina bude žít, vznikají jedinci závazky bránící jedinci v tomto užívání a lehkovážném žití.

Závislost je celosvětový problém. Problematikou závislosti se zabývá mnoho odborníků. Závislost nutí jedince látku (činnost) opakovaně užívat i přes známá rizika. Pro závislého jedince je látka činnost nadřazená před ostatními činnostmi, kterých si kdysi jedinec vážil.

Rizikovými faktory, které mohou zapříčinit, že mládež má zkušenosti s alkoholem a kouřením, patří žití ve znevýhodněných rodinách i ti, kteří žijí ve čtvrtích, kde jsou rizika související s užíváním drog.

Dalším rizikovým faktorem jsou rodiče, kteří špatnou výchovou předávají formy chování z generace na generaci jako je například alkoholismus. Patří sem i děti, které

mají sourozence, kteří experimentují s drogami můžou mít na ně negativní vliv, než je tomu tak, u dětí, které problémy s drogami nemají.

Často dochází ke zkřížené závislosti, to znamená, že se užívají dvě látky najednou. Například pití alkoholu a kouření cigaret, hraní na výherních automatech pod vlivem alkoholu, pití černé kávy a kouření cigaret atd.

Negativně působí na dnešní mládež sociální sítě. Tráví mnoho času na internetu na úkor aktivit, kterým by se mohly věnovat. Na sociálních sítích se vyskytují různá videa s jejich idoly, kteří mohou svým životním stylem, který nemusí být zdraví tuto mládež ovlivnit.

3.2 Stanovení cíle empirického šetření

Dílčí cíle související s realizovaným výzkumem:

Zjistit jaký je rozdíl pravidelných kuřáků mezi chlapci a dívkami.

Zjistit jaký vliv má kouření žáků na množství vypitého alkoholu.

Zjistit, jak se podílí věk žáků na množství vykouřených cigaret.

Zjistit, jak ovlivňují žáky jejich sourozenci, kteří mají zkušenost s alkoholem a žáci, kteří jsou bez zkušenosti s pitím alkoholu.

Úkolem výzkumu je hledat odpovědi na otázky:

Je vyšší počet pravidelných kuřáků u chlapců než dívek?

Jak se podílí věk žáků na zkušenostech s kouřením?

Jak ovlivňují sourozenci žáky v jejich zkušenostech s alkoholem?

Jak ovlivňují rodiče své děti ve zkušenostech s kouřením?

3.3 Hypotézy

Reálné Hypotézy byly vytvořeny na základě ústřední hypotézy a teoretických východisek.

Reálné hypotézy

H1: Mezi chlapci je více pravidelných kuřáků než mezi dívkami.

H2: Předpokladem je, že alkohol pijí více žáci, kteří kouří než žáci nekuřáci.

H3: Žáci v nižším věku od 11-13 vykouří méně cigaret než žáci od 14-16 let.

H4: Předpokladem je že žáci, kteří mají zkušenosti s alkoholem mají většinou sourozence se stejnou zkušeností, naopak žáci bez zkušeností s alkoholem mají sourozence také bez zkušenosti s alkoholem.

H5: Větší počet žáků vykazujících zkušeností s kouřením je v rodině kuřáků než v rodině nekuřáků.

3.4 Charakteristika výzkumného šetření

Empirické šetření je provedeno kvantitativním designem. Byla vybrána metoda dotazování formou dotazníku. Dotazník obsahuje 32 položek, které jsou uzavřené (dichotomické), ale i otevřené pro vyjádření respondentů. Položky byly pokládány tak, aby žáci neměli pocit, že jsou podezírání z užívání návykových látek. Během měsíce února žáci vyplňovali anonymní dotazník. Z webových stránek škol jsem kontaktovala telefonicky nebo emailem ředitele škol, výchovné poradce, metodiky prevence. I přesto, že cílová skupina, která se empirického šetření týkala byla obtížně dostupná, protože na základních školách se jednalo jen o výběr žáků, setkala jsem se s pozitivním přístupem z řad pedagogických pracovníků.

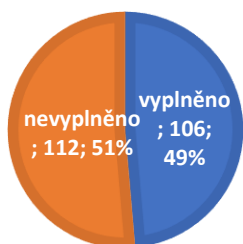
3.5 Analýza výzkumného nástroje

Dotazník vyplňovali žáci druhého stupně ve věkovém rozmezí od 11 do 16 let se specifickými vzdělávacími potřebami. Dotazník byl odeslán na základní školy, speciální školy a do dětského domova v Královéhradeckém kraji. Do těchto institucí byl odeslán online dotazník v platformě survio.com. Dotazník navštívilo 218 respondentů, z toho 106 respondentů dotazník vyplnilo a 112 respondentů dotazník nedokončilo, úspěšnost vyplnění je 48,6 %.

Tab. 01 Počty dotazníků

vyplněno	106	48,60%
nevyplněno	112	51,40%
návštěv	218	

■ vyplněno ■ nevyplněno

Graf č. 1 Počty dotazníků

I přesto, že v dnešní době svazek manželský není tak častý, v dotazníku jsme zjistili, že žáci pocházejí z rodin, jejichž rodiče jsou manželé a jsou z početných rodin s mnoha sourozenci. Dalším zjištěním je, že žáci vyrůstají jen s matkou. Elektronický dotazník obsahuje statistické otázky, které zjišťují pohlaví a věk. Položka č. 1 nám pomůže při vyvrácení nebo potvrzení hypotézy 1. Dotazník obsahuje položky, které mají Informativní charakter, zjišťující, v jaké rodině žáci vyrůstají, počet sourozenců a trávení volného času žáků, trávení volného času sourozenců a jejich rodičů. Dotazník obsahuje položky, které se zaměřují na zjištění zkušenosti s alkoholem a kouřením žáků, zkušenosti s alkoholem a kouřením jejich kamarádů, sourozenců a rodičů žáků. Byly zahrnuty i položky týkající se špatného prospěchu, zdali je napadne např. napít se alkoholu nebo jít si vykouřit cigaretu. K ověřování hypotéz jsme použili kontingenční tabulky.

K ověřování hypotéz jsou využity tyto položky.

Hypotéza H1: položky 1, 23 a doplňující položky 12, 16, 17, 18, 19, 23

Hypotéza H2: využity položky 9, 10, 15, 16

Hypotéza H3: využity položky 2, 23 a doplňující položky 12, 16, 17, 18, 19, 23

Hypotéza H4: využity položky 9, 30 a doplňující položky 10, 11, 15, 21, 22

Hypotéza H5: využity položky 16, 19, 23, 29

3.6 Analýza respondentů

Výzkumné šetření bylo zaměřeno jen na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Byli zahrnuti žáci s poruchami učení, s ADHD a různými kombinovanými vadami a jinak sociálně znevýhodněnými žáky. Online dotazník byl poslán jen v Královéhradeckém kraji. Tím, že dotazník byl v platformě Survio, bohužel nezjistíme, z které instituce žáci dotazník vyplnili, to bohužel tato platforma neumožňuje. Před posláním dotazníku bylo vždy konzultováno s řediteli, výchovnými poradci nebo metodiky prevence, zdali se v jejich instituci taková cílová skupina, která se týká našeho empirického šetření v jejich instituci vyskytuje.

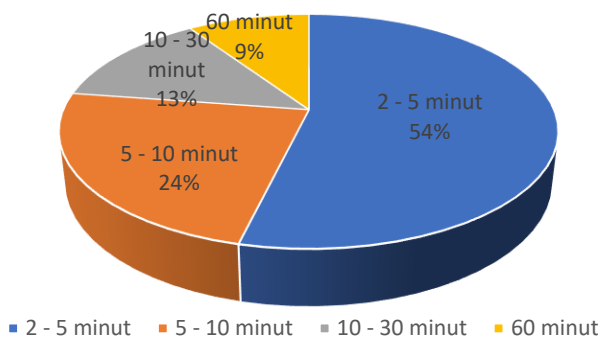
3.7 Organizace výzkumné šetření

Samotné výzkumné šetření začalo předvýzkumem ověřením výzkumného nástroje, vhodností otázek. Oslovila jsem 3 pedagogické pracovníky speciální školy a ti mi dotazník vyplnili. Dotazník se jim zdál stručný, jasný, ale vzhledem k žákům se SPU měli obavy, zda dotazník, který obsahuje 32 položek pro ně bude příliš dlouhý, aby to zvládli celé přečíst. Připomínky pedagogických pracovníků se týkali u nedostatečného výběru možností a k otázkám samotným. Na základě těchto připomínek byl dotazník upravován. Podle statistik se ukázalo, že respondenti neměli s vyplňováním problém, většina respondentů potřebovala čas na vyplnění 2-10 minut.

Nejvyšší zastoupení 57 respondentů vyplňovalo dotazník 2-5 minut, 25 respondentů vyplňovalo 5-10 minut, 10-30 minut vyplňovalo dotazník 14 respondentů a 60 minut 10 respondentů.

Tab. 02 Délka vyplňování dotazníku

2-5 minut	57
5-10 minut	25
10-30 minut	14
60 minut	10

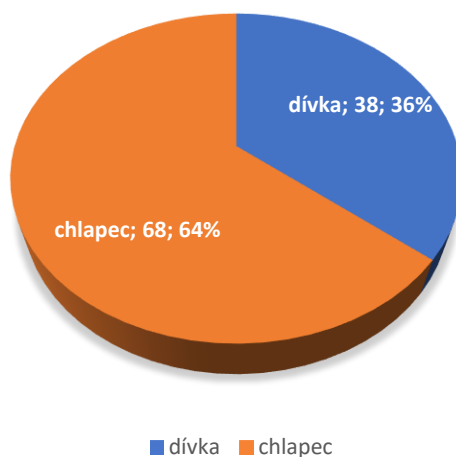

Graf č. 2 Délka vyplňování dotazníku

3.8 Dílčí výsledky empirického šetření

Dotazník kompletně vyplnilo 106 respondentů. Dotazníkového šetření se zúčastnilo více chlapců 68 a dívek bylo méně 38.

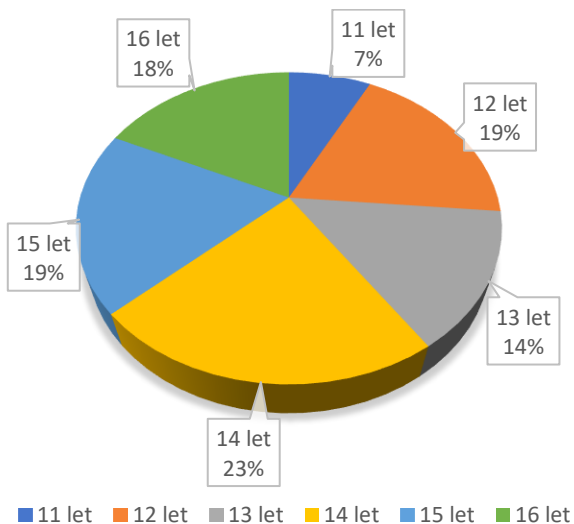
Položka č. 1: Zjišťuje zastoupení pohlaví respondentů, kteří vyplnili dotazník.

Graf č. 3 Pohlaví

Graf nám znázorňuje, hodnotové i procentuální zastoupení chlapců a dívek. Respondenti se skládají ze 68 chlapců a 38 dívek. Z výsledků můžeme usoudit, je pravděpodobnost, že specifické poruchy učení se častěji vyskytují u chlapců.

Položka č. 2: Zjišťuje věk respondentů.

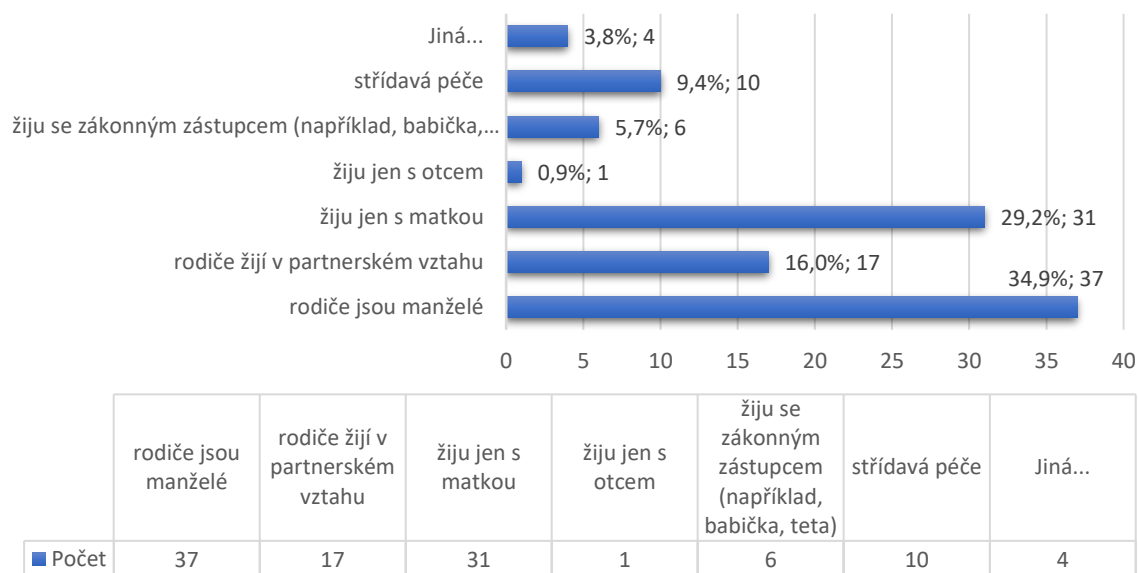

Graf č. 4 Věk respondentů

Graf znázorňuje, že nejvyšší počet má zastoupení respondentů ve věku 14 let, což znázorňuje 23 %, dále respondenti ve věku 15 let, 19 %. Nejnižší zastoupení mají

respondenti ve věku 11 let, 7 %. Tento graf nám pomůže při vyvrácení nebo potvrzení hypotézy č. 3.

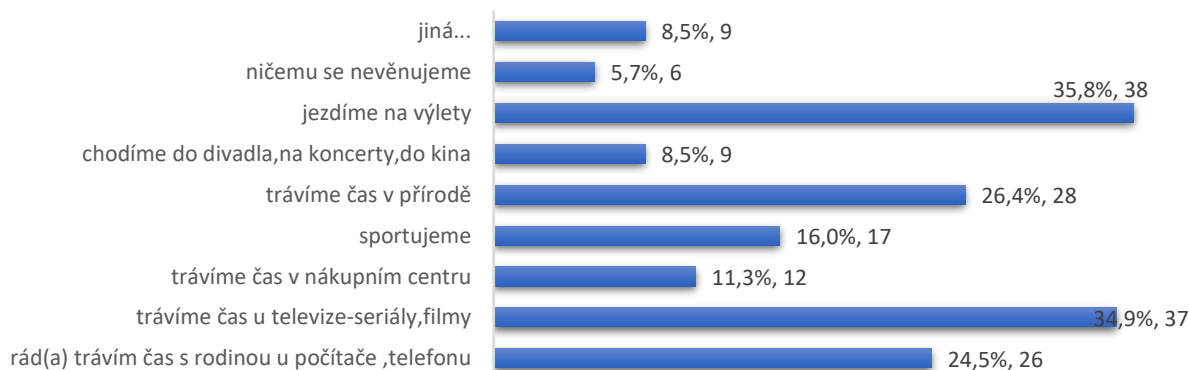
Položka č. 3: V jaké vyrůstáš rodině?

Graf č. 5 Rodina

Graf znázorňuje, že nejvyšší počet respondentů 37, odpovědělo, že rodiče jsou manželé 34,9 %. V úplné rodině, ale v partnerském vztahu odpovědělo 16 % respondentů, zajímavé je zjištění, že vysoký počet respondentů žije jen s matkou odpovědělo 29 %, s otcem žije 1 respondent.

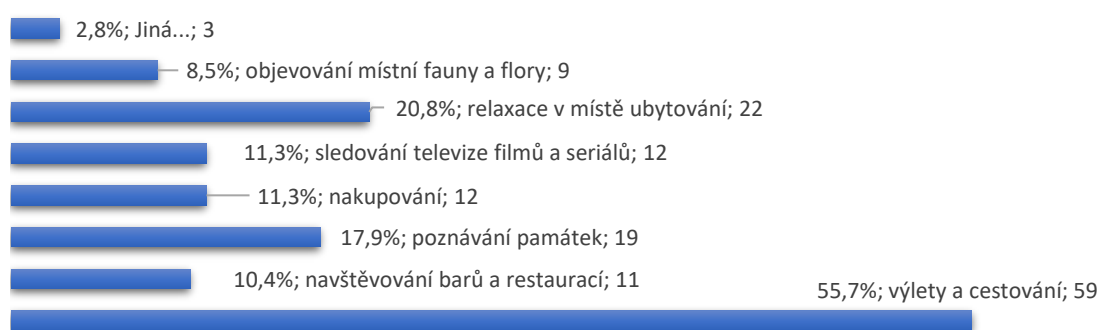
Položka č. 5: Zjišťuje, jakým způsobem tráví respondent svůj volný čas s rodinou.

Graf č. 7 Volný čas s rodinou

Graf nám ukazuje, že 38 respondentů (35,8 %) tráví čas tím, že jezdí s rodinou na výlety. Nevěnujeme se ničemu odpovědělo 6 žáků. Z dat vyplývá, že 63 respondentů, což je více jak polovina respondentů tráví čas pasivně, sledováním televize nebo trávením času na mobilním telefonu, počítači.

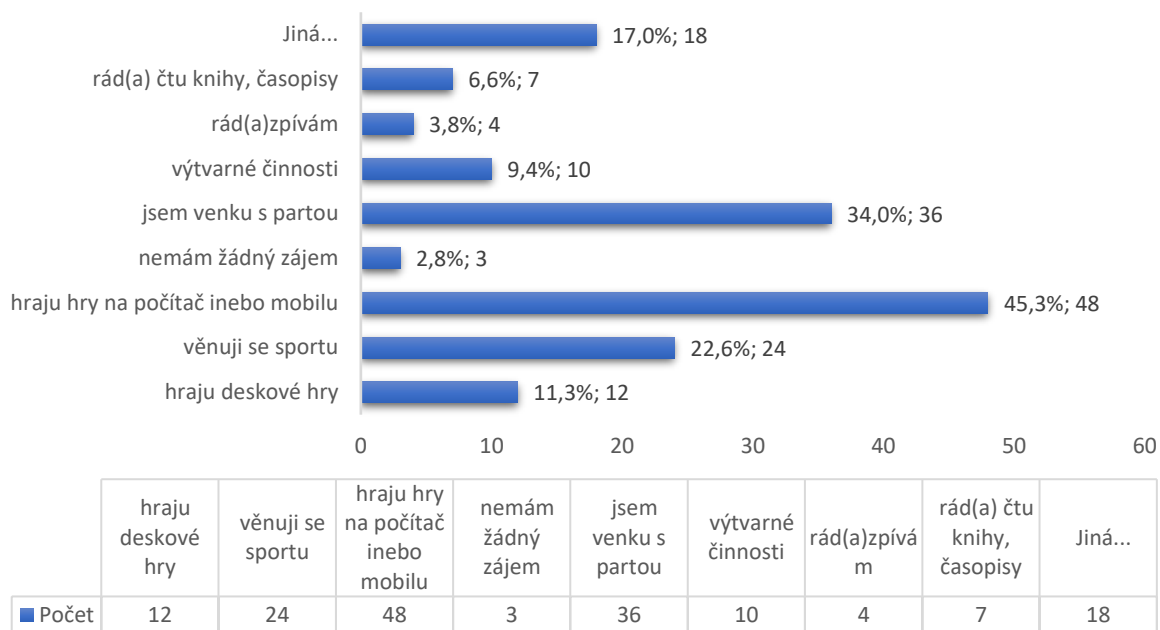
Položka č. 6: Zjišťuje, jak si respondent představuje trávení ideální dovolené s rodiči a přáteli

Graf č. 8 Ideální dovolená s rodinou

Graf znázorňuje, že nejvíce respondentů 59 odpovědělo, že si představuje jako svou ideální dovolenou s rodinou jezdit na výlety a cestovat. Navštěvovat bary a restaurace odpovědělo 11 respondentů.

Položka č. 7: Zjišťuje, jak respondent tráví svůj volný čas

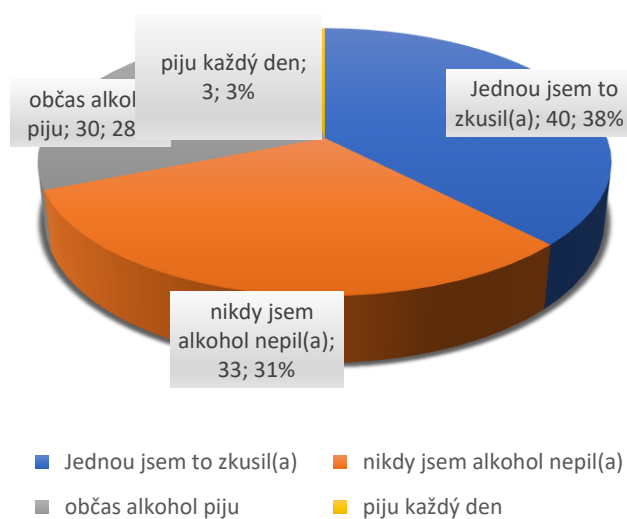

Graf. č.9 Volný čas

Nejvíce respondentů 48 (45 %) odpovědělo, že svůj volný čas tráví hraním her na počítači nebo mobilním telefonem. Jsem venku s partou odpovědělo 36 respondentů. Odpověď jiná zvolilo 18 respondentů, samostatně se vyjádřili, v odpovědích se objevilo např. že navštěvují kroužek hasičů, poslouchají hudbu, starají se o domácí zvířata, jezdí na motorce, domácí práce, rybaří, jezdí na koni, hledají předměty s detektorem kovu, staví puzzle. Z grafu vyplývá, že 84 odpovědí se týká toho, že nemají žádný zájem, jsou venku s partou nebo hrají hry na mobilu.

Položka č. 8: viz. Seznam příloh

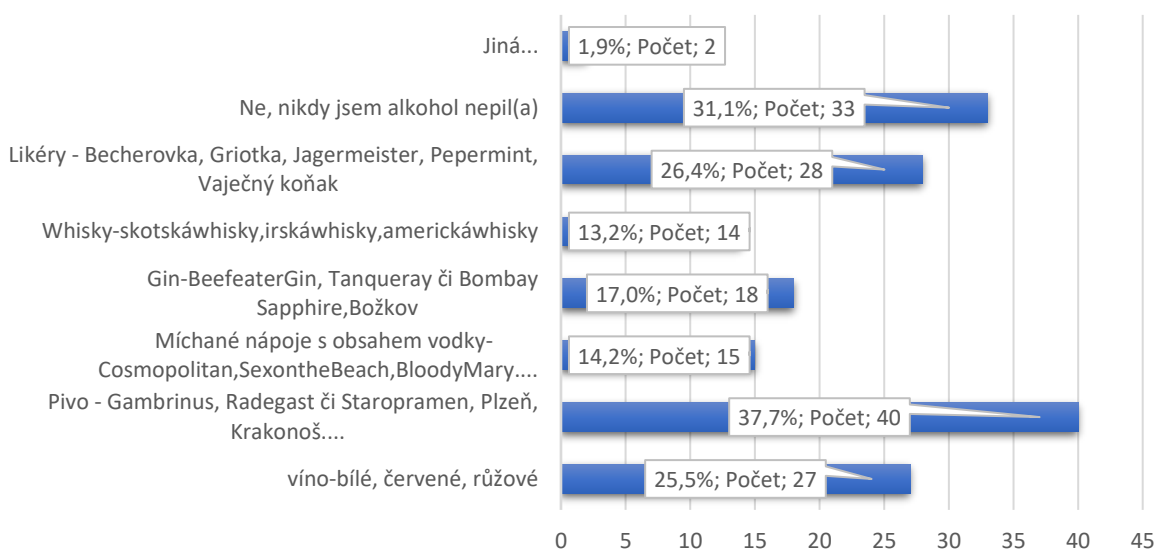
Položka č. 9: Jaké máš zkušenosti s alkoholem?

Graf č. 11 Zkušenosti s alkoholem

Graf znázorňuje, že jednou alkohol zkusilo 40 respondentů. Alarmující je zjištění, že 3 respondenti, pijí každý den. Vysoký počet 30 respondentů odpovědělo, že občas alkohol pije. Nikdy jsem alkohol nepil(a) odpovědělo 33 respondentů.

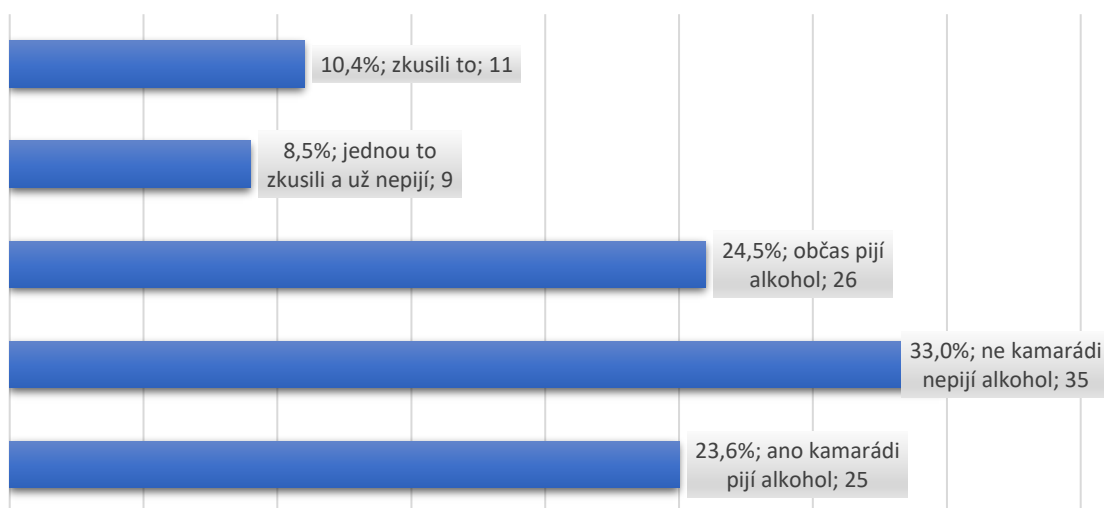
Položka č. 10: Pokud jsi na otázku 9 odpověděl(a), že máš zkušenosti s alkoholem, tak jaký alkohol to byl?

Graf č. 12 Druh alkoholu

Nejvíce četný alkohol, který žáci vyzkoušeli je pivo, odpovědělo 40 respondentů, 33 respondentů alkohol nikdy nepilo což koresponduje s položkou č. 9, kde odpověděl na otázku, jaké máš zkušenosti s alkoholem 33 respondentů. Likéry vyzkoušelo 28 žáků, z šetření vyplývá, že vyzkoušený likér je vaječný koňak.

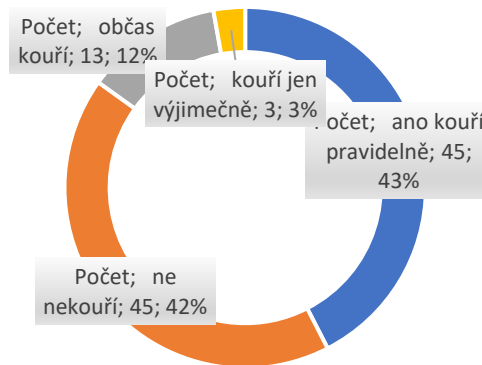
Položka č. 11: Mají tví kamarádi zkušenost s alkoholem?

Graf č. 13 Alkohol a kamarádi

Graf znázorňuje, že 35 respondentů uvedlo, že jejich kamarádi nepijí alkohol, 51 respondentů uvedlo, že jejich kamarádi pijí alkohol nebo ho pijí občas. Zbýlých 20 respondentů alkohol zkusili nebo zkusili alkohol jednou a už nepijí.

Položka č. 12: Kouří tví kamarádi pravidelně cigarety?

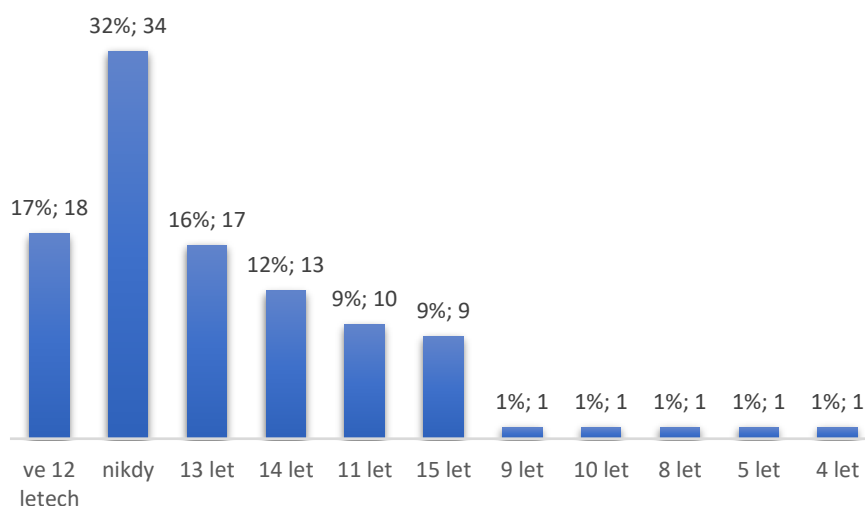
Graf. č. 14 Kamarádi pravidelní kuřáci

Graf znázorňuje, že 61 respondentů odpovědělo, že jejich kamarádi kouří. Z grafu je vidět, že 45 respondentů odpovědělo, že nekouří vůbec. Z grafu vyplývá, že většina kamarádů kouří.

Položka č. 13: viz. Seznam příloh

Položka č. 14: viz. Seznam příloh

Položka č. 15: V kolika letech jsi poprvé vyzkoušel(a) alkohol?

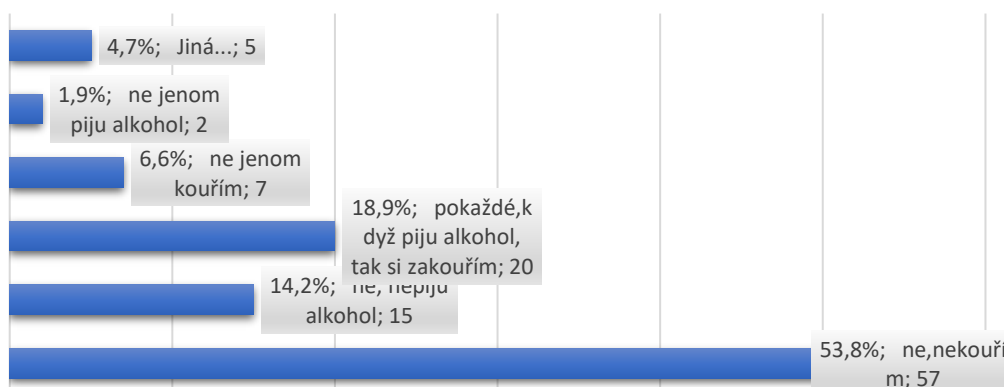

Graf č. 17 Zkušenosti s alkoholem

Graf znázorňuje, že 34 respondentů nikdy alkohol nevyzkoušelo, následujících

18 respondentů vyzkoušelo alkohol ve 12 letech, o jednoho respondenta méně, což činí 17, uvedli, že poprvé se napili alkoholem ve 13 letech.

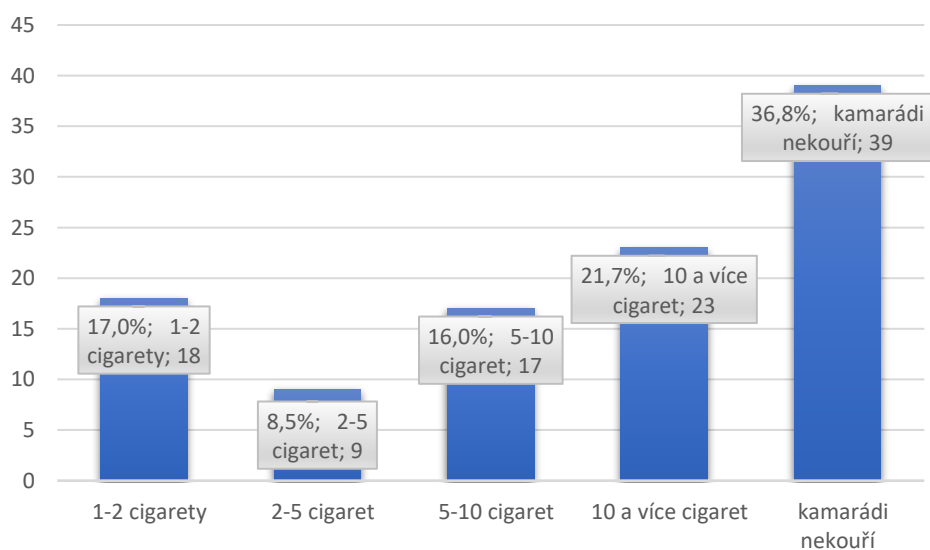
Položka č. 16: Při pití alkoholu si zapálíš cigaretu?

Graf. č. 18 Alkohol a kouření

Graf znázorňuje, že 57 respondentů nekouří. Pokaždé, když pijí alkohol si i zároveň zakouří odpovědělo 20 respondentů. Jenom kouří odpovědělo 7 respondentů. V odpovědi jiná zaznělo: *nepiji alkohol a nekouřím, nic z toho*

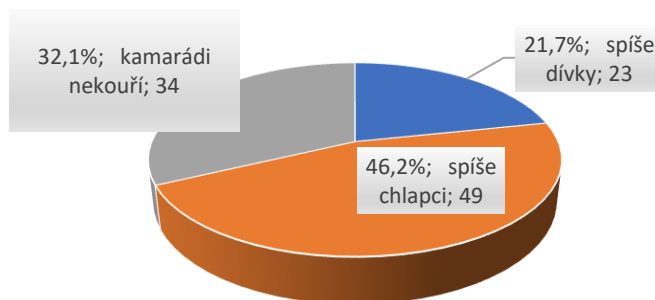
Položka č. 17: Kolik cigaret vykouří tví kamarádi?

Graf. č. 19 počet cigaret, které vykouří kamarádi

Graf uvádí, že 39 respondentů uvedlo, že kamarádi nekouří. Zbýlých 67 respondentů uvedlo, že jejich kamarádi kouří od 1 do 10 cigaret a více. Z grafu vyplývá, že více kamarádů kouří.

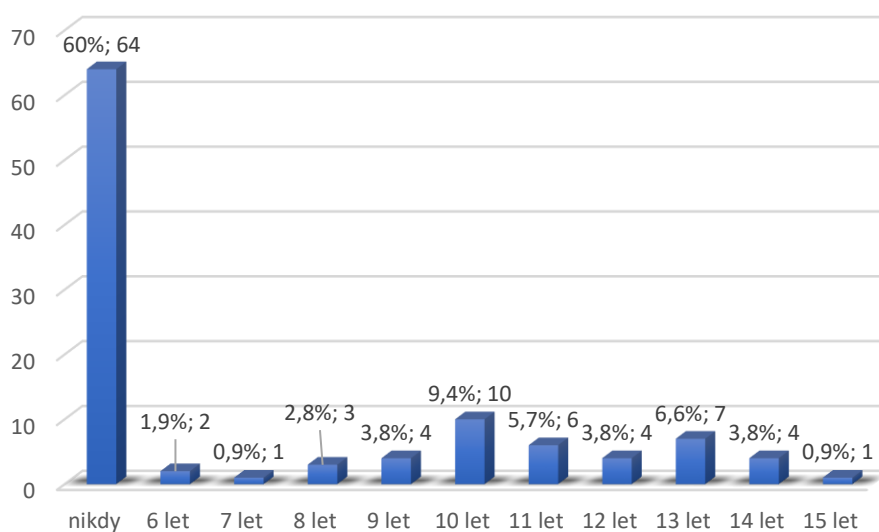
Položka č. 18: Pokud jsi odpověděl v otázce 17, že kamarádi kouří, jsou to:

Graf. č. 20 Pohlaví kamarádů

Respondenti odpověděli, že pokud jejich kamarádi kouří, je to více chlapců, odpovědělo tak 49 respondentů. Více dívek kouří odpovědělo 23 respondentů. Kamarádi nekouří odpovědělo 34 respondentů.

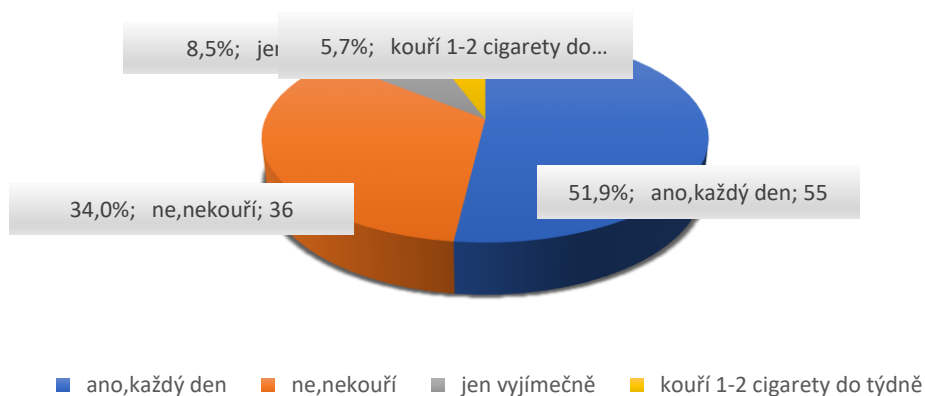
Položka č. 19: V kolika letech sis poprvé zakouřil(a) cigaretu?

Graf č. 21 Zkušenosti s kouřením

Graf nám znázorňuje, že 64 respondentů si nikdy cigaretu nezapálilo. Na druhém místě odpovědělo 10 respondentů, že si zapálili už v 10 letech. Alarmující je zjištění, že už v 6 letech si zapálili cigaretu, odpověděli 2 respondenti.

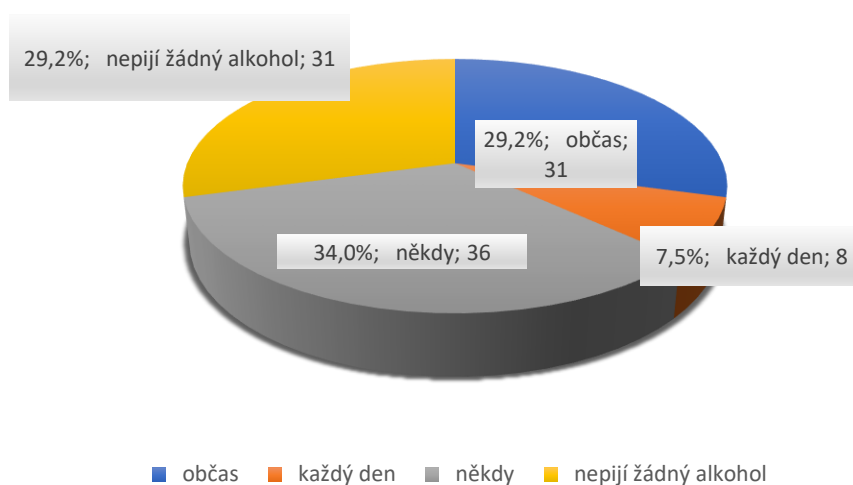
Položka č. 20: Kouří tví rodiče nebo zákonní zástupci?

Graf č. 22 Kouření rodičů

Tento graf nám znázorňuje, že odpovědělo 70 respondentů, že jejich rodiče kouří. Odpovědělo 36 respondentů, že jejich rodiče nekouří. Z tohoto grafu vyplývá, že většina rodičů kouří.

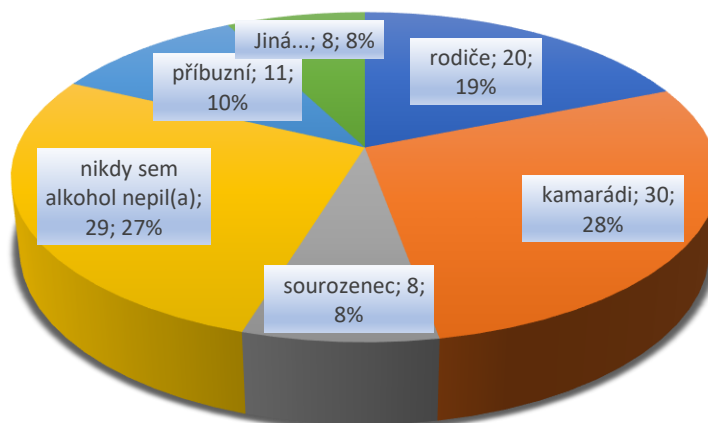
Položka č. 21: Na rodinné dovolené s kamarády se pije alkohol?

Graf. č. 23 Rodinná dovolená a alkohol

Graf nám znázorňuje, že odpovědělo 75 respondentů, že rodiče na dovolené pijí alkohol, a to každý den, někdy nebo občas. Rodiče nepijí žádný alkohol odpovědělo 31 respondentů.

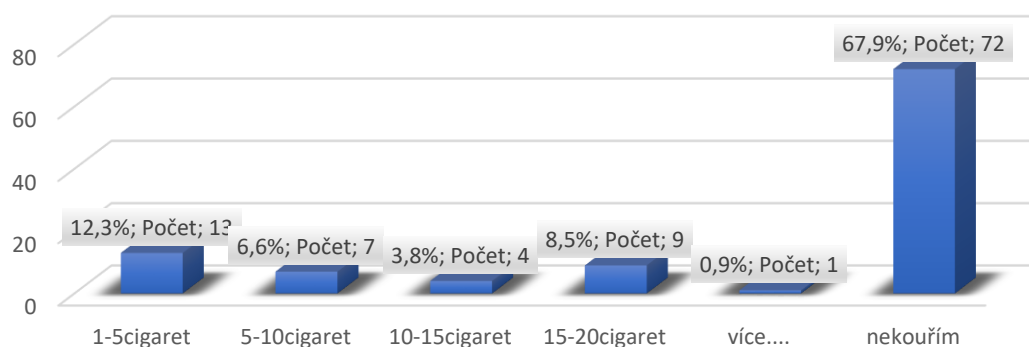
Položka č. 22: Kdo ti poprvé nabídl alkohol?

Graf č. 24 První zkušenost s alkoholem

Na prvním místě odpovědělo 30 respondentů, že poprvé jim byl nabídnut alkohol od svých kamarádů. Na druhém místě odpovědělo 29 respondentů, že alkohol nikdy nepili.

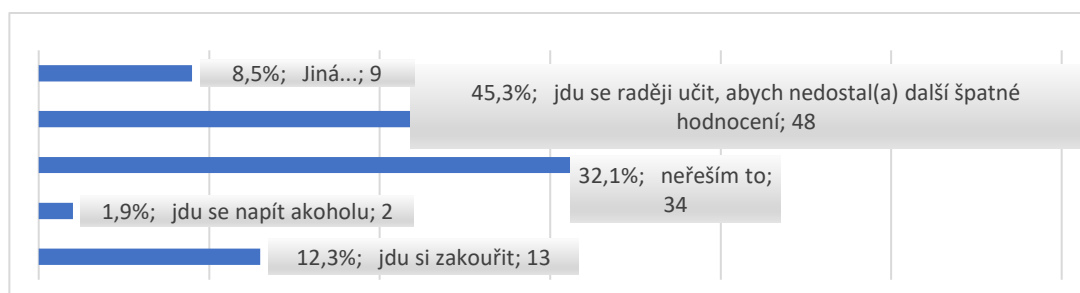
Položka č. 23: Kolik cigaret denně vykouříš?

Graf č. 25 Počet vykouřených cigaret za den

Nejvyšší zastoupení má odpověď nekouřím, odpovědělo tak 72 respondentů, zbylých 34 respondentů kouří. Z grafu můžeme usoudit, že většina respondentů nekouří.

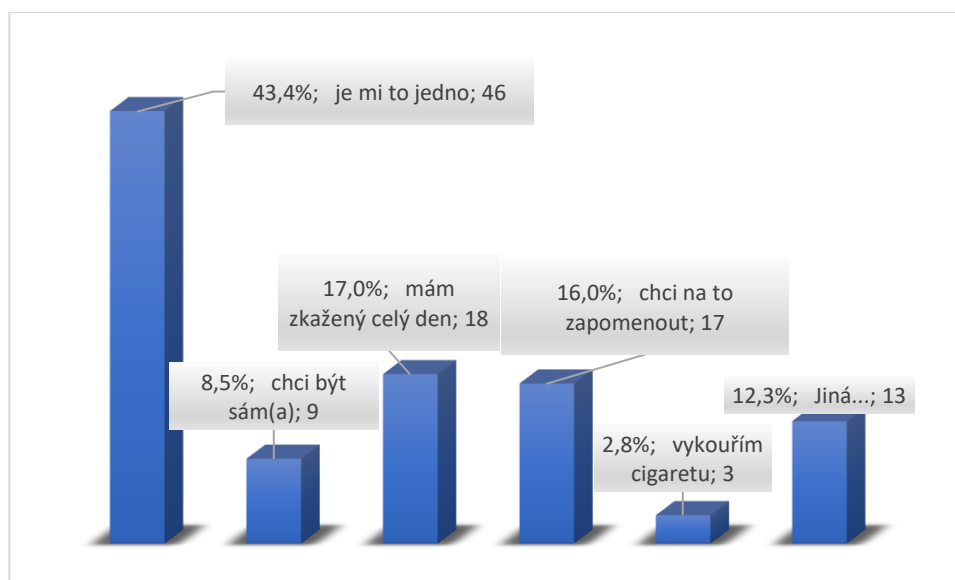
Položka č. 24: Jak řešíš školní neúspěch?

Graf č. 26 Školní neúspěch

Z grafu je vidět, že 48 žáků odpovědělo, že se jde raději učit. Graf nám ukazuje, že 13 respondentů při školním neúspěchu si jde zakouřit. Jdu se napít alkoholu odpověděli 2 respondenti. V odpovědi jiná zaznělo např. *jdu ven, spím, hraju hry na počítači, hudba, knihy*.

Položka č. 25: Jak se vyrovnáváš s tím, že dostaneš ve škole špatnou známku?

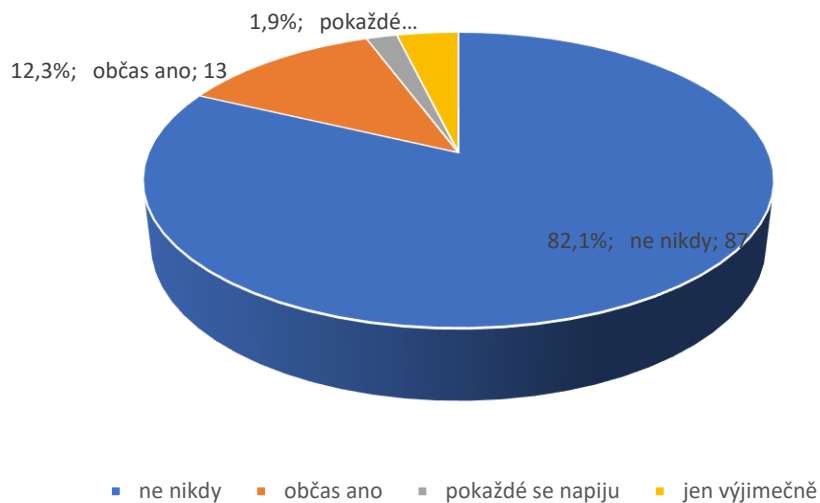

Graf č. 27 Špatná známka

Graf nám ukazuje, že 46 odpovědí, se týká toho, že žákům špatná známka ve škole je jedno. Mám zkažený celý den odpovědělo 18 respondentů. Vykouřím cigaretu odpověděli

3 respondenti. Respondenti měli možnost odpovídat samostatně např., že *špatnou známku oznámí rodičům, učí se, aby si špatnou známku mohli opravit*

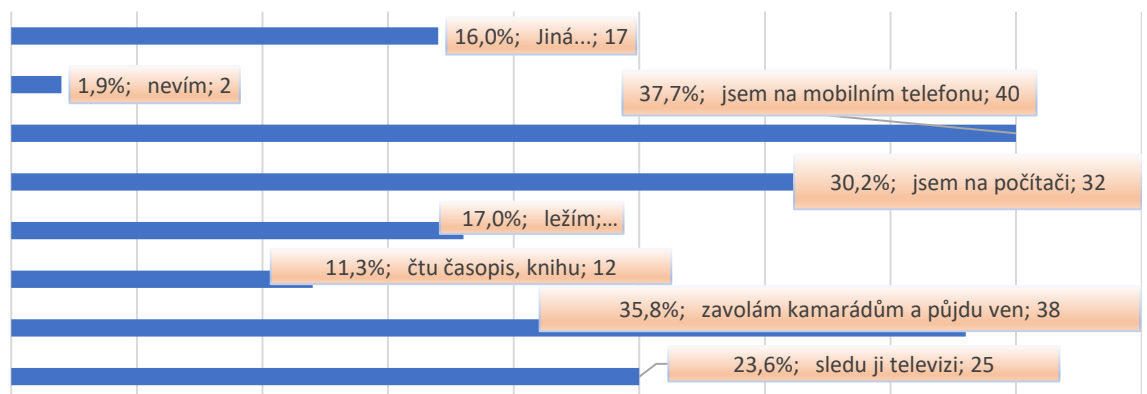
Položka č. 26: Jak se vyrovnáváš s tím, že dostaneš ve škole špatnou známku?

Graf č. 28 Špatné hodnocení a napití alkoholu

Graf nám znázorňuje, že 2 respondenti se pokaždé napijí, pokud dostanou špatnou známku. Dalších 13 respondentů odpovědělo, že je napadne napít se alkoholem. Nikdy mě to nenapadne odpovědělo 87 respondentů.

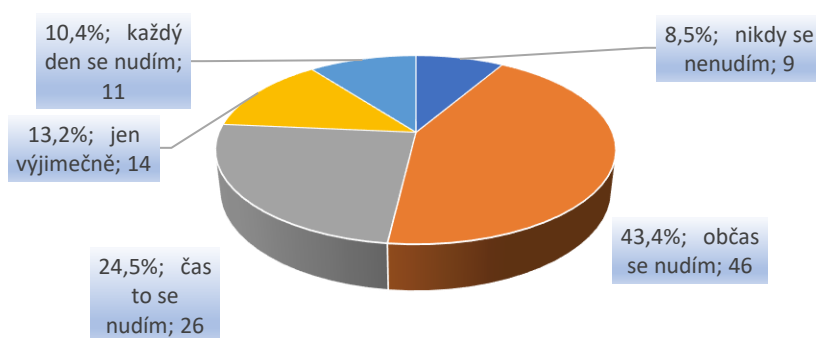
Položka č. 27: Co děláš, když se nudíš?

Graf č. 29 Nuda

Z grafu je vidět, že vysoký počet 40 respondentů odpovědělo, že když se nudí tráví čas na mobilním telefonu. Jsem na počítači odpovědělo 32 respondentů. Zavolám kamarádům a půjdu ven odpovědělo 38 respondentů. Vyplývá z toho, že 72 respondentů tráví čas na mobilním telefonu nebo počítači, což je většina. Dalších 25 respondentů sleduje televizi. Respondenti měli možnost samostatně se vyjádřit, co dělají, když se nudí odpovídali např. *sportuji, trávím čas s přítelem, kreslím si, jezdím na koni, spím, jdu si zakouřit cigaretu.*

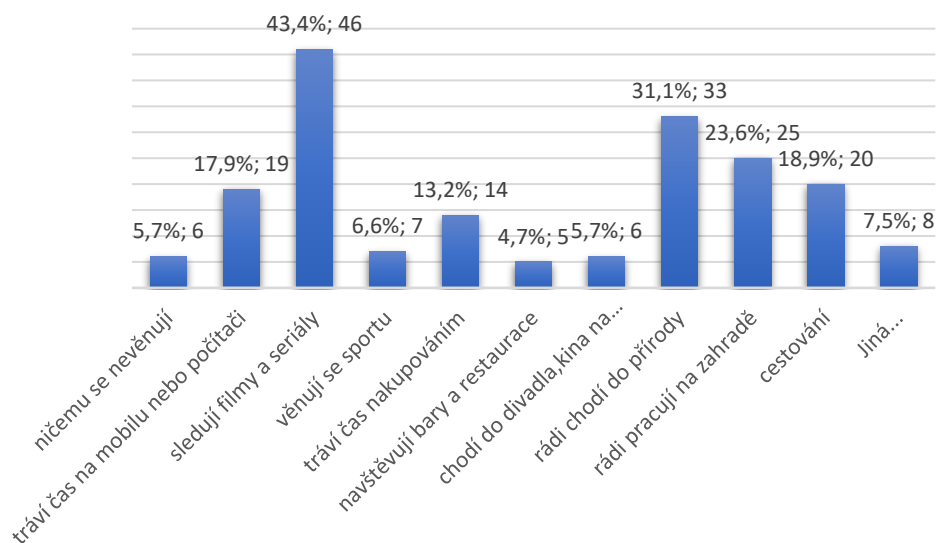
Položka č. 28: Jak často se nudíš?

Graf č. 30 Frekvence nudění

Graf nám znázorňuje, že 46 respondentů odpovědělo, že občas se nudím, často se nudím odpovědělo 26 respondentů. Každý den se nudím odpovědělo 11 respondentů. Z grafu vyplývá, že z celkového počtu 106 respondentů je pouze 9 respondentů, kteří se nikdy nenudí.

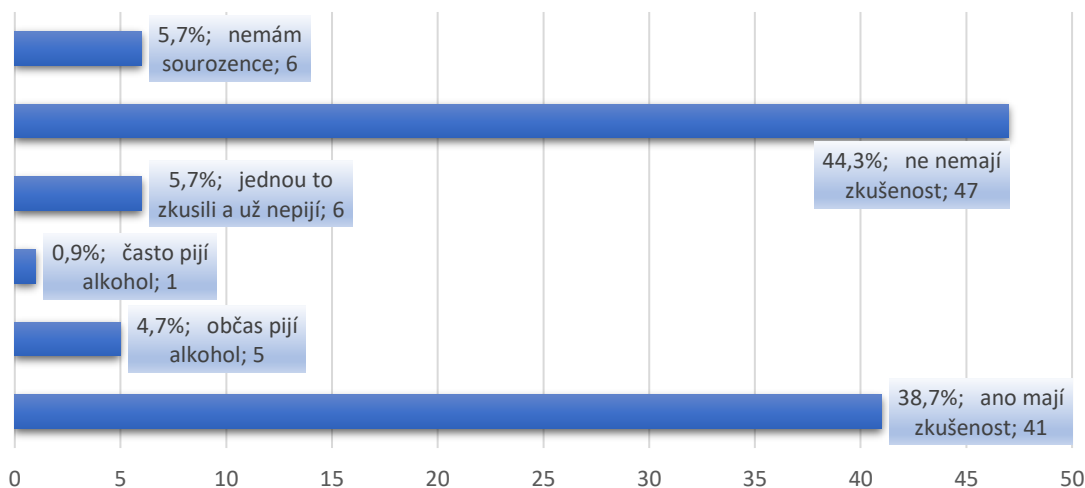
Položka č. 29: Jak tráví volný čas tví rodiče (zákonný zástupce)?

Graf č. 31 Volný čas rodičů

Graf znázorňuje, že vysoké procento respondentů 43 %, odpovědělo, že tráví čas sledováním filmů a seriálů. Rádi chodí do přírody odpovědělo 33 respondentů. Ničemu se nevěnují odpovědělo 6 respondentů. V odpovědi jiná zaznělo např. *kolo, četba*

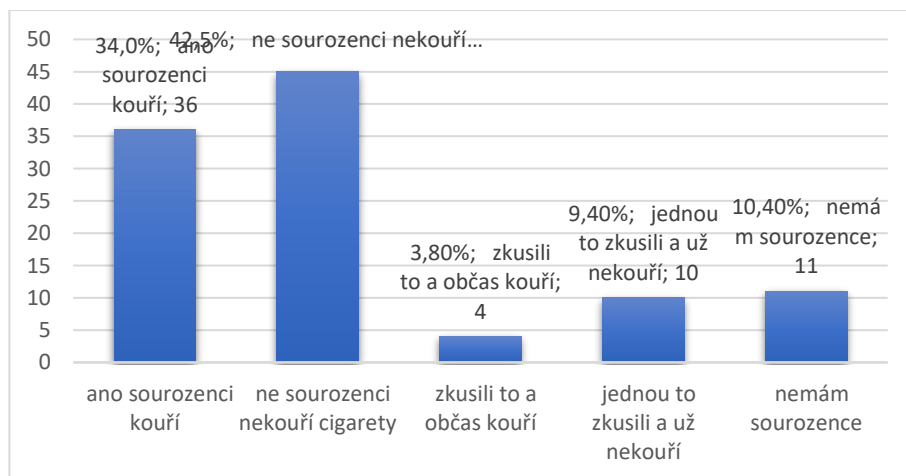
Položka č. 30: Mají tví sourozenci zkušenost s alkoholem?

Graf. č. 32 Zkušenosti sourozenců s alkoholem

Graf nám znázorňuje, že 59 respondentů odpovědělo, že jejich sourozenci mají zkušenost s alkoholem. Sourozenci nemají žádnou zkušenost odpovědělo 47 respondentů. Nemám sourozence odpovědělo 6 respondentů. Z grafu vyplývá, že většina sourozenců už zkušenost s alkoholem má.

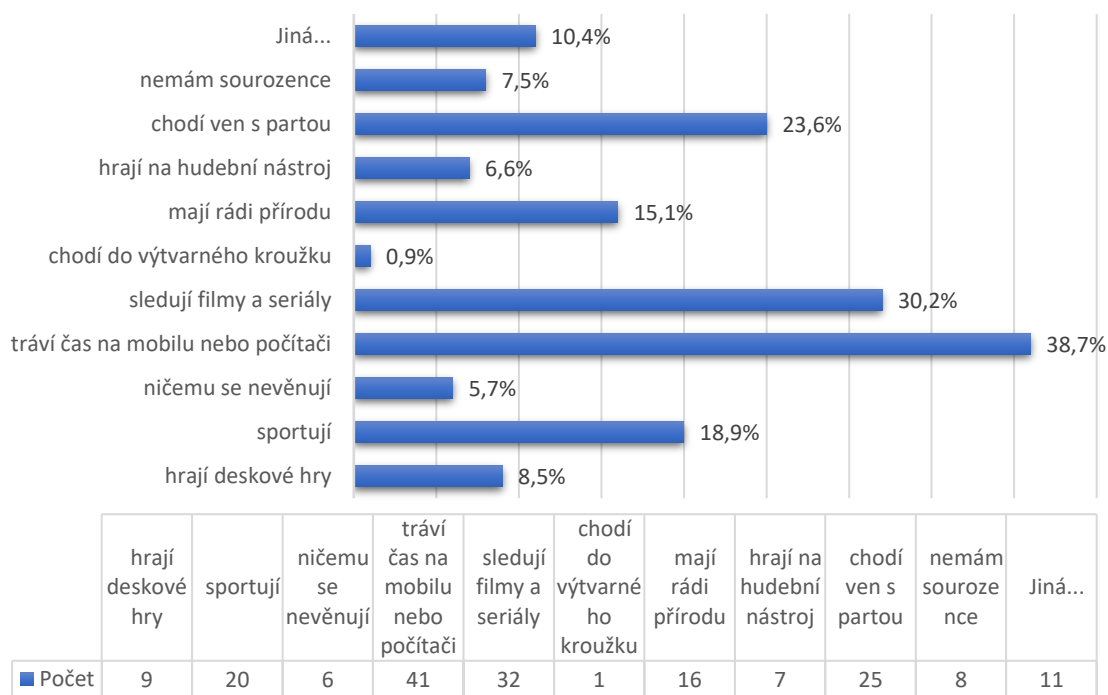
Položka č. 31: Mají tví sourozenci zkušenost s kouřením?

Graf. č. 33 Zkušenost sourozenců s kouřením

Graf nám znázorňuje, že 45 respondentů odpovědělo, že jejich sourozenci nekouří cigarety. Z grafu vyplývá, že 50 respondentů odpovědělo, že už zkušenost s kouřením má. Nemám sourozence odpovědělo 11 respondentů.

Položka č. 32: Jak tráví volný čas tví sourozenci?

Graf č. 34 Volný čas sourozenců

Graf nám znázorňuje, že 41 respondentů odpovědělo, že jejich sourozenci tráví čas na mobilu nebo počítači. Druhou činností, kterou vykonávají sourozenci odpovědělo 32 respondentů, že je sledování filmů a seriálů. Chodí ven s partou odpovědělo 25 respondentů. Z grafu vyplývá, že 73 odpovědí se týká toho, že tráví čas pasivně. V možnosti jiná odpověděli respondenti např., že *sourozenci doma pomáhají nebo chodí cvičit do posilovny*.

3.8.1 Ověřování hypotéz

Hypotéza H1 *Mezi chlapci je více pravidelných kuřáků než mezi dívkami.*

H1 se nepotvrdila

Hypotéza byla ověřována položkou č. 1 pohlaví respondentů položkou č. 23 a doplňujícími položkami týkající se kouření 12, 16, 17, 18, 19, 23. Hypotézu jsme vyvraceli nebo potvrzovali pomocí kontingenční tabulky. Zjistili jsme, že kouří 13 dívek a 21 chlapců. Znamená to, že pokud nám dotazník vyplnilo více chlapců 68 než dívek musíme zjistit jaké procento z nich kouří: zjistíme, že kouří 31 % chlapců.

U dívek zjistíme, že z celkového počtu 38 dívek 13 dívek kouří, což činí 34 %.

Tab. 03 Hypotéza 1

	dívka	chlapec	Celkem
1 -5 cigaret	5	8	13
5 - 10 cigaret	2	5	7
10 - 15 cigaret	2	2	4
15 - 20 cigaret	4	5	9
více....	0	1	1
nekouřím	25	47	72
Celkem	38	68	106

Znamená to, že mezi dívkami je více pravidelných kuřáček nežli u chlapců.

Konfrontací výsledku empirického šetření bylo zjištěno, že v položce č. 12 odpovědělo 45 (42 %) respondentů, že kamarádi žáků nekouří. Položka č. 16 zjišťuje, zdali při pití alkoholu si zapálí respondent cigaretu odpovědělo 57 respondentů, že nekouří.

V položce č. 17 odpovědělo 39 (37%) respondentů, že nekouří kamarádi žáků.

V položce č. 18 kamarádi nekouří odpovědělo 34 (32 %) respondentů.

V položce č. 12, odpovědělo 61 respondentů, že kamarádi kouří.

V položce č. 17, odpovědělo 67 respondentů, že jejich kamarádi kouří.

Na základě těchto výsledků konstatujeme, že 37 % respondentů odpovědělo, že jejich kamarádi nekouří. Většina kamarádů, ale kouří. **Znamená to, že většina žáků,**

pokud tráví čas se svými kamarády jsou kuřáci. Je pravděpodobné, že s kouřícími kamarády žáci začnou kouřit také.

Položka č. 31 sourozenci nekouří odpovědělo 45 respondentů a dalších 10 odpovědělo, že jejich sourozenci to zkusili a už nekouří. (52 %).

V položce č. 31, odpovědělo 40 (38 %) respondentů, že sourozenci kouří. Z výsledků můžeme usuzovat, že většina sourozenců nekouří.

V položce č. 16 při pití alkoholu si zapálíš cigaretu odpovědělo 57 respondentů, že nekouří. V položce č. 19 v kolika letech sis poprvé zakouřil(a) cigaretu: odpovědělo 64 respondentů, že nikdy nekouřili. V položce č. 23 odpovědělo 72 respondentů, že nekouří.

V položce č. 16 odpovědělo 27 respondentů, že kouří.

V položce č. 23 kolik cigaret denně vykouříš odpovědělo 34 respondentů že kouří.

V položce č. 19, odpovědělo 42 respondentů, že vyzkoušelo cigaretu.

V položce č. 20 odpovědělo 36 respondentů, že jejich rodiče nekouří.

V položce č. 20 odpovědělo 70 respondentů, že rodiče kouří. **Z výsledků usuzujeme, že většina rodičů žáků kouří. Zjišťujeme, že většina žáků vyrůstá v rodině kuřáků.**

H2 Předpokladem je, že alkohol pijí více žáci, kteří kouří než žáci nekuřáci.

H2 se potvrdila

K ověření platnosti hypotézy byly použity položky 9,10,15, 16, 22, 23.

Položka č. 9 koresponduje s položkou č. 10, kde uvedlo 33 respondentů, nikdy jsem alkohol nepil(a). V položce č. 15 o 1 respondenta více což činí 34 odpovědí znovu odpověděli, že alkohol nikdy nevyzkoušeli. V položce č. 22 odpovědělo 29 respondentů, že nikdy alkohol nepil(a).

V položce č. 16 odpovědělo 20 respondentů, že pokaždé, když si zakouří, tak se napijí alkoholu.

Kontingenční tabulka nám ukazuje, že 34 žáků kouří. Položka č. 23 koresponduje s tabulkou 02, která nám ukazuje, že 34 žáků kouří. Pouze 3 nikdy nezkusili alkohol. Z toho 31 již mělo zkušenost 91 %. Naopak ze 72 nekuřáků pouze 42 žáků má zkušenost s alkoholem. 58 %.

Z výsledků můžeme usoudit, že 33 respondentů alkohol nikdy nevyzkoušelo a 30 respondentů nikdy nekouřilo. Znamená to, že pouze 3 respondenti kouří. Většina respondentů, pokud nepije zároveň nekouří. V tabulce 02 je vidět, že 31 respondentů kouří a zároveň 31 respondentů pije alkohol. Tento rozdíl je významný.

Tab. 04 Hypotéza 2

	1 -5 cigaret	5 - 10 cigaret	10 - 15 cigaret	15 - 20 cigaret	nekouřím	Celkem
jednou jsem to zkusil(a)	7	1	0	2	30	40
nikdy jsem alkohol nepil(a)	3	0	0	0	30	33
občas alkohol piju	3	5	4	8	11	31
piju každý den	0	1	0	0	1	3
celkem	13	7	4	10	72	106

H3: Žáci v nižším věku od 11-13 let kouří méně cigarety než žáci od 14-16 let.

Hypotéza 3 se potvrdila

Hypotéza se ověřovala pomocí kontingenční tabulky položkou 2. V položce číslo 2 zjišťujeme věk respondentů. V položce č. 23 zjišťujeme kolik cigaret vykouříš za den.

Graf nám znázorňuje, že 11 žáků kouří ve věkovém rozmezí od 11–13 let.

Počet žáků, kteří kouří ve druhé skupině v rozmezí od 14–16 let je 23. Z těchto výsledků můžeme usuzovat, že žáci ve starším věku od 14–16 let kouří více cigaret než žáci od 11–13 let. Z grafu je evidentní, že 72 respondentů nekouří, což je většina.

Tab. 05 Hypotéza 3

	11	12	13	14	15	16	Celkem
1 -5 cigaret	1	0	2	3	1	6	13
5 - 10 cigaret	0	1	2	1	0	3	7
10 - 15 cigaret	0	0	2	1	1	0	4
15 - 20 cigaret	1	2	0	1	4	1	9
více....	0	0	0	0	1	0	1
nekouřím	6	17	9	18	13	9	72
Celkem	8	20	15	24	20	19	106

H4: Předpokladem je že žáci, kteří mají zkušenosti s alkoholem mají většinou sourozence se stejnou zkušeností, naopak žáci bez zkušeností s alkoholem mají sourozence také bez zkušeností s alkoholem.

Hypotéza 4 se potvrdila

Tab. 06 Hypotéza 4

	Jednou jsem to zkusil(a)	nikdy jsem alkohol nepil(a)	občas alkohol piju	piju každý den	Celkem
ano mají zkušenost	16	5	20	0	41
občas pijí alkohol	3	0	2	0	5
často pijí alkohol	0	0	0	1	1
jednou to zkusili a už nepijí	3	1	2	0	6
ne nemají zkušenost	15	24	6	2	47
nemám sourozence	3	3	0	0	6
Celkem	40	33	30	3	

Tab. 07 Hypotéza 4

	žáci mají zkušenosti s alkoholem	žáci nemají zkušenosti s alkoholem
sourozenci mají zkušenost	42	5
sourozenci nemají zkušenost	28	25
nemám sourozence	3	3

Hypotéza se ověřovala kontingenční tabulkou položkami č. 9, 30 a doplňujícími položkami 10,11,15,21, 22.

Pokud konfrontujeme jednotlivé výsledky responzí, položka č. 9 nám ukazuje, že alkohol nikdy nepilo 33 (31 %) respondentů. Položka č. 10 koresponduje s položkou č. 9, zjišťujeme, že nikdy alkohol nepilo 33 respondentů. V položce č. 15 odpovědělo 34 respondentů, že nikdy alkohol nepili. Položka č. 22 nám znázorňuje, že 29 respondentů

nikdy alkohol nepilo. V položce č. 11 odpovědělo 35 respondentů, že jejich kamarádi nepijí alkohol. Na rodinné dovolené odpovědělo 31 respondentů, že se nepije alkohol. Z grafu je vidět, že 73 žáků má zkušenost s alkoholem a z toho 42 sourozenců, kteří mají také zkušenost s alkoholem. Graf nám ukazuje, že 33 žáků nemá zkušenost s alkoholem a jen 5 sourozenců zkušenost má. Z toho vyplývá, že více respondentů má zkušenost i jejich sourozenci.

H5: *Větší počet žáků vykazujících zkušeností s kouřením je v rodině kuřáků než v rodině nekuřáků.*

Hypotéza 5 se potvrdila

Tab. 08 Hypotéza 5

	ano, každý den	ne, nekouří	jen vyjíměčně	kouří 1 - 2 cigarety do týdně	Celkem
1 -5 cigaret	8	2	2	1	13
5 - 10 cigaret	6	1	0	0	7
10 - 15 cigaret	4	0	0	0	4
15 - 20 cigaret	7	1	1	0	9
více....	1	0	0	0	1
nekouřím	29	32	6	5	72
Celkem	55	36	9	6	106

K ověření platnosti hypotézy byly určeny položky č.19,20,23 doplňující položky 24,25. Hypotéza se ověřovala za pomoci kontingenční tabulky. Z tabulky 08 je vidět, že 72 žáků odpovědělo, že nekouří. Žáci odpověděli, že 32 rodičů nekouří.

Graf nám znázorňuje, že 34 žáků je kuřáků. Respondenti odpověděli, že kouří 30 rodičů. Z tabulky je vidět, že jen 4 rodiče nekouří. Z těchto výsledků můžeme usoudit, že pokud rodiče kouří, kouří i žáci.

3.9 Výsledky empirického šetření

Výzkumné šetření probíhalo kvantitativní metodou formou online dotazníku. Zúčastnilo se 106 respondentů. Tito respondenti odpovídali, že rodiče jsou manželé a respondenti mají několik sourozenců.

Vědecko – výzkumný problém byl definován takto:

Jaké faktory ovlivňují žáky druhého stupně základní školy se SPU v tom, že mají zkušenosti s alkoholem a kouřením.

Z empirického šetření jsme zjistili že většina žáků, což je 72 (68 %) respondentů nekouří. Dalším zjištěním je, že 42 respondentů v rozmezí od 6 do 15 let už zkušenost s kouřením má, což je velmi alarmující, že v tak nízkém věku už mají zkušenost s kouřením. Rizikový faktor, který může ovlivnit žáky jsou jejich kamarádi. Z empirického šetření vyplývá, že většina kamarádů, (odpovědělo 61 respondentů) že jejich kamarádi kouří.

Dalších 67 respondentů uvedlo, že jejich kamarádi vykouří od 1–10 a více cigaret denně.

Dalším rizikovým faktorem, který jsme zjistili je rodina. Odpovědělo 70 respondentů, že rodiče kouří. Rodina předává dítěti základní vzor. Většina žáků vyrůstá v rodině kuřáků, takové dítě má jednodušší přístup si první cigaretu vzít právě od rodičů.

Pokud se zaměříme na otázku, jaké faktory ovlivňují žáky ve zkušenostech s alkoholem došli jsme k tomuto zjištění. Je nám známo, že osoby mladší 18 let mají zakázané pít alkohol, ale odpovědělo 73 respondentů, že už zkušenosti s alkoholem mají. Nejčtenější je odpověď, že první zkušenost je ve 12 letech. Z výzkumného šetření jsme zjistili, že nejvíce respondentů odpovědělo, že nabídnutý alkohol je od kamarádů, což můžeme považovat za rizikový faktor. Znovu se nám potvrdilo, že v empirickém šetření vrstevnické skupiny mají na žáky vliv. Rizikovým faktorem je také rodina, odpovědělo 75 respondentů, že na rodinné dovolené s kamarády se pije alkohol. Zjistili jsme, že většina sourozenců, což je 59 má zkušenosti s alkoholem.

Pokud se zaměříme na volný čas respondentů zjistíme, že většina tráví čas hraním her na mobilním telefonu, počítači nebo tráví čas venku s partou. Většina rodičů tráví svůj volný čas sledováním filmů a seriálů. Co se týče sourozenců, ti tráví svůj volný čas stejně jako respondenti hraním her na mobilu, počítači. Z tohoto zjištění můžeme konstatovat, že většina žáků vyrůstá v rodině, kde se ve volném čase hrají hry na mobilu nebo počítači. Zjistíme, že rodina, která netráví čas spolu, ale vedle sebe, nemají společné zájmy. Nadměrným užíváním digitálních technologií mohou vznikat závislosti. Je potřeba svůj volný čas trávit i jinak.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala problematikou žáků druhého stupně se SPU a jejich zkušenostmi s kouřením a alkoholem. Na základě analýzy odborné literatury byly zkoumány zkušenosti u žáků s alkoholem a kouřením.

Bylo ověřeno, že odborná literatura nabízí dostatek zdrojů, týkajících se závislosti obecně, závislosti na alkoholu a kouření. Dostatek odborných zdrojů nabízí odborná literatura zabývající žáky s různými speciálními potřebami učení.

Lze potvrdit, že cíl bakalářské práce byl splněn. S oporou a analýzou dostupné literatury byly ověřeny, analyzovány zkušenosti žáků s alkoholem a kouřením.

Při zpracování práce vznikly problémy s cílovou skupinou, protože dotazník na základních školách mohlo vyplnit jen pár jedinců. Ředitelé škol, výchovní poradci, metodici prevence jsou ti, kteří byli kontaktováni k odeslání dotazník, nemohli poslat dotazník hromadně, ale museli odebrat cílovou skupinu, na kterou se zaměřuje výzkumné šetření a posléze jim dotazník poslat. Jako úskalí bylo nalézt odbornou literaturu, protože nebylo empiricky zkoumáno, jaké zkušenosti mají žáci se SPU s alkoholem a kouřením, můžeme říci, že je to práce nová. Pro empirické šetření byl zvolen kvantitativní výzkum metodou dotazníku, ale jsem si vědoma toho, že mi tato metoda neumožnila získat hlubší výpovědní hodnotu, jaké bych docílila kvalitativním výzkumem metodou rozhovoru.

Výsledky empirického šetření by mohly pomoci pedagogickým pracovníkům i rodinám a dalším institucím. Seznámila bych instituce a školu ve které působím s výsledky empirického šetření. V rámci třídnických hodin by se mohlo se žáky hovořit o návykových látkách, o závislostech, které tyto látky nebo činnosti způsobují. Z empirického šetření bylo zjištěno, že kamarádi kouří. Můžeme se domnívat, že respondenti neodpovídali vždy pravdu na položky v dotazníku. Tam kde odpovídala většina respondentů, že nekouří, v rámci třídnických hodin bychom se mohli při diskuzi dozvědět jejich přístup ke kouření. Zařadila bych více témat o problematice závislosti v hodinách výchovy ke zdraví, občanské výchovy. Na druhém stupni bych se zaměřila na zřízení školního klubu nebo volnočasových aktivit různého zaměření. Vzhledem k tomu, že vysoký počet žáků tráví čas používáním digitálních technologií, při dalším zpracování by problematika směřovala ke zjištění, zdali trávení času na sociálních sítích je na úkor volnočasových aktivit.

Použité zdroje

1. BĚLOHRADSKÝ, Václav. *Společnost nevolnosti: eseje z pozdější doby*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2007. Sociologické aktuality. ISBN 9788086429809.
2. BUDINSKÝ, Václav. *Ar' žije alkohol, aneb, Přítel a lék*. Praha: Agentura Lucie, c2010. ISBN 978-80-87138-24-3.
3. FROMM, Erich. *Cesty z nemocné společnosti: sociálně psychologická studie*. Přeložil Jindra HUBKOVÁ. Praha: Earth Save, 2009. ISBN isbn978-80-86916-10-1.
4. GREENFIELD, Susan. *Změna myšlení: jak se mění naše mozky pod vlivem digitálních technologií*. Přeložil Radek VANTUCH. V Brně: BizBooks, 2016. ISBN 978-80-265-0450-4.
5. GRIFFIN, Vicki. *Cesta ke svobodě: jak překonat své každodenní závislosti : průvodce naším životem*. Praha: Advent-Orion, 2011. Život a zdraví (Advent-Orion). ISBN 978-80-7172-916-7.
6. KELLER, Jan. *Nejistota a důvěra, aneb, K čemu je modernitě dobrá tradice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-002-5.
7. KELLER, Jan. *Soumrak sociálního státu*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-41-5.
8. KOLESÁROVÁ, Karolína. *Životní styl v informační společnosti*. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016. ISBN 9788074521195.

9. KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
10. KVAPILÍK, Josef a Alena SVOBODOVÁ. *Člověk a alkohol*. Praha: Avicenum, 1985. Život a zdraví (Avicenum).
11. LIESSMANN, Konrad Paul. *Teorie nevzdělanosti: omyly společnosti vědění*. Praha: Academia, 2008. XXI. století. ISBN 978-80-200-1677-5.
12. LIPOVETSKY, Gilles. *Éra prázdnoty: úvahy o současném individualismu*. Praha: Prostor, 1998. Střed (Prostor). ISBN 80-85190-74-5.
13. MATĚJŮ, Petr a Jiří VEČERNÍK. *Zpráva o vývoji české společnosti 1989-1998*. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0703-2.
14. MEZŘICKÝ, Václav, ed. *Globalizace*. Praha: Portál, 2003. ISBN isbn80-7178-748-5.
15. NEŠPOR, Karel. *Kouření, pití, drogy: děvčata a kluci spolu mluví o závislostech*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-023-5.
16. NEŠPOR, Karel. *Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-086-3.
17. NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Portál, 2011. ISBN 80-7178-432-X.

18. PEJML, Karel. *Celý svět kouří: dějiny tabáku*. V Praze: Za svobodu, 1947. Za svobodu.
19. PETRUSEK, Miloslav. *Společnosti pozdní doby*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2006. Sociologické aktuality. ISBN 80-86429-63-6.
20. PIPEKOVÁ, Jarmila, ed. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-120-0.
21. PODRACKÝ, Vlastimil. *Návrat k domovu: řešení pro Evropu : návrat k rodině, k občanské společnosti, k obci, k národu a ke státu*. [Praha]: Centrum české historie, 2016. ISBN 9788088162049.
22. PRESL, Jiří. *Drogová závislost: může být ohroženo i vaše dítě?*. 2. rozš. vyd. Praha: Maxdorf, 1995. Medica. ISBN 80-85800-25-X.
23. PRUNNER, Pavel. *Psychologie gamblerství, aneb, Sázka na štěstí*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-074-1.
24. SAK, Petr a Karolína KOLESÁROVÁ. *Mládež na křižovatce: sociologická analýza postavení mládeže ve společnosti a její úlohy v procesech evropeizace a informatizace*. Praha: Svoboda Servis, 2004. ISBN 80-86320-33-2.
25. SKÁLA, Jaroslav. *Závislost na alkoholu a jiných drogách*. Praha: Avicenum, 1987.
26. SEMRÁD, Jiří Socialia 2002 :Gaudeamus, **2002** Phys.des. 209 s. ISBN: 80-7041-902-4 Note

27. SEMRÁD, Jiří. *Mládež a sociálně negativní jevy: sborník referátů ze semináře : Praha 1996*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN isbn80-85981-22-x.
28. SEMRÁD, Jiří, Iva JUNOVÁ a Václav ŠÍMA. *Průvodce sociální pedagogikou v kontextu pedagogických věd*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007. ISBN 978-80-7041-897-0.
29. SEMRÁD, Jiří a Milan ŠKRABAL. *Úvod do studia učitelství odborných předmětů*. V Praze: Nakladatelství ČVUT, 2007. ISBN 978-80-01-03744-7.
30. SKALKOVÁ, Jarmila. *Humanizace vzdělávání a výchovy jako soudobý pedagogický problém: [Určeno pro stud. pedag. fak.]*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 1993. ISBN 80-7044-063-5.
31. SKALKOVÁ, Jarmila. *Pedagogika a výzvy nové doby*. Brno: Paido, 2004. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-7315-060-3.
32. SVOBODA, Petr, Jitka LORENZOVÁ, Jiří SEMRÁD, Blanka JIRKOVSKÁ, Lenka MYNAŘÍKOVÁ, Alena VALIŠOVÁ a Pavel ANDRES. *Digitální kompetence učitelů středních odborných škol jako výzva současného vzdělávání*. Brno: Paido, 2020. ISBN 978-80-7315-272-7.
33. ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar. *Pedagogika. 2.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5511-3.
34. ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Mentální retardace: vzdělávání, výchova, sociální péče*. Praha: Portál, 2000. Speciální pedagogika (Portál). ISBN 8071785067.
35. ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Základy pedagogiky. 2.*, upr. a rozš. vyd. Praha: Vydavatelství VŠCHT Praha, 2008. ISBN isbn978-80-7080-690-6.

36. ŠŤASTNÁ, Lenka a Matuš ŠUCHA, ed. *Drogy a ohrožené skupiny mladých lidí: [monografie]*. Praha: Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova v Praze, 2010. ISBN univerzitakarlovavpraze9788025468074.

37. ŠŤASTNÁ, Lenka a Matuš ŠUCHA, ed. *Problémy související s užíváním drog u dětí do 15 let: [monografie]*. Praha: Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova v Praze, 2010. ISBN univerzitakarlovavpraze9788025468067.

38. UEHLINGER, Claude a Marlyse TSCHUI. *Když někdo blízký pije: rady pro rodiny osob závislých na alkoholu*. Praha: Portál, 2009. ISBN 9788073676100.

39. VALACH, Milan. *Češi v neklidné době*. Brno: L. Marek, 2006. ISBN isbn80-86263-75-4.

40. ZELINKOVÁ, Olga. *Poruchy učení*. 5. vyd. Praha: Portál, 2000, c1994. Speciální pedagogika (Portál). ISBN 80-7178-481-8.

41. ZELINKOVÁ, Olga, Monika ČERNÁ a Helena ZITKOVÁ. *Dyslexie - zaostřeno na angličtinu*. V Praze: Pasparta, 2020. ISBN 978-80-88290-62-9.

Online

42. Trestní zákoník. Zákon č. 40/2009 Sb., § 130 Návyková látka [online]. [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast>

43. www.alkoholpodkontrolou.cz/co-uz-je-zavislost/ Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN – 10)

44. [\(252\) Petr Bureš TV – živé vysílání - doc. PhDr. Petr Sak, CSc. - YouTube](#)

45. KELLER. Jan. 2010 Salon Práva

Seznam příloh

Náhled online dotazníku pro žáky druhého stupně se SPU

1. Pohlaví

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, dívka
- b, chlapec

2. Kolik je ti let?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, 11
- b, 12
- c, 13
- d, 14
- e, 15
- f, 16

3. V jaké vyrůstáš rodině?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Rodiče jsou manželé.
- b, Rodiče žijí v partnerském vtahu.
- c, Žiju jen s matkou.
- d, Žiju jen s otcem.
- e, Žiju se zákonným zástupcem. (například babička, teta...)
- f, střídavá péče
- g, jiné (prosím napište)

4. Kolik máš sourozenců?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Jsem jedináček.
- b, Mám mladší sourozence.
- c, Mám starší sourozence.
- d, Mám mladší i starší sourozence.

5. Co se ti líbí při trávení volného času s rodinou?

- a, Rád(a) trávím čas s rodinou u počítače, telefonu
- b, Trávíme čas u televize – seriály, filmy
- c, Trávíme čas v nákupním centru
- d, Sportujeme
- e, Trávíme čas v přírodě
- f, Chodíme do divadla, na koncerty, do kina
- g, Jezdíme na výlety
- ch, Ničemu se nevěnujeme
- i, Jiné (prosím, napište)

6. Co je pro tebe na tvé ideální dovolené s rodiči a přáteli nejdůležitější?

- a, Výlety a cestování
- b, Navštěvování barů a restaurací
- c, Poznávání památek
- d, Nakupování
- e, Sledování televize filmů a seriálů
- f, Relaxace v místě ubytování
- g, Objevování místní fauny a flory
- h, Jiné (prosím napište)

7. Jakému koníčku se věnuješ ve volném čase?

- a, Hraju deskové hry
- b, Věnuji se sportu
- c, Hraju hry na počítači nebo mobilu
- d, Nemám žádný zájem
- e, Jsem venku s partou
- f, Výtvarné činnosti
- g, Rád(a) zpívám
- h, Ráda čtu knihy, časopisy
- ch, Jiné (prosím, napište)

8. Myslíš si, že alkohol je:

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Návyková látka
- b, Prospívající v menší míře našemu zdraví
- c, Je látka ohrožující zdraví
- d, Je každodenní součást života

9. Jaké máš zkušenosti s alkoholem?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Jednou jsem to zkusil(a).
- b, Nikdy jsem alkohol nepil(a).
- c, Občas alkohol piju.
- d, Piju každý den.

10. Pokud si na otázku 9 odpověděl(a), že máš zkušenosti s alkoholem, tak jaký alkohol to byl?

- a, Víno-bílé, červené, růžové
- b, Pivo-Gambrinus, Radegast či Staropramen, Plzeň, Krakonoš
- c, Míchané nápoje s obsahem vodky, Sex on the Beach, Bloody Mary.
- d, Gin-Beefeater Gin, Tanqueray či Bombay Sapphire, Božkov
- e, Whisky - skotská whisky, irská whisky, americká whisky. ...
- f, Likéry-Becherovka, griotka, Jagermeister, Pepermint, vaječný koňak...
- g, Ne, nikdy jsem alkohol nepil(a)
- h, Jiné (prosím, napište)

11. Mají tví kamarádi zkušenost s alkoholem?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Ano kamarádi pijí alkohol
- b, Ne kamarádi nepijí alkohol
- c, Občas pijí alkohol
- d, Jednou to zkusili a už nepijí
- e, Zkusili to

12. Kouří tví kamarádi pravidelně cigarety?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Ano, kouří pravidelně
- b, Ne, nekouří
- c, Občas kouří
- d, Kouří jen výjimečně

13. Z hlediska zdraví, kterou návykovou látku (činnost) považuješ za škodlivou?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Drogy
- b, Alkohol
- c, Kouření tabákových výrobků
- d, Pití černé kávy
- e, Závislost na hracích automatech

14. Chlubil se někdo z tvých kamarádů, kolik alkoholu vydrží?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Ano, chlubil
- b, Ne, nechlubil

15. V kolika letech jsi poprvé vyzkoušel(a) alkohol?

16. Při pití alkoholu si zapálíš i cigaretu?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Ne, nekouřím
- b, Ne, nepiju alkohol
- c, Pokaždé, když piju alkohol, tak si i zakouřím
- d, Ne jenom kouřím
- e, Ne jenom piju alkohol
- f, Jiné (prosím, napište)

17. Kolik cigaret vykouří tví kamarádi?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, 1-2
- b, 2-5
- c, 5-10
- d, 10 a více
- e, Kamarádi nekouří

18. Pokud jsi odpověděl v otázce 17, že kamarádi kouří, jsou to:

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Spíše dívky
- b, Spíše chlapci
- c, Kamarádi nekouří

19. V kolika letech sis poprvé zapálil(a) cigaretu?

20. Kouří tví rodiče nebo zákonní zástupci?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Ano, každý den
- b Ne, nekouří
- c, Jen výjimečně
- d, Kouří 1-2 cigarety do týdne

21. Na rodinné dovolené s kamarády se pije alkohol?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Občas
- b, Každý den
- c, Někdy
- d, Nepijí žádný alkohol

22. Kdo ti poprvé nabídl alkohol?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Rodiče
- b, Kamarádi
- c, Sourozenec
- d, Nikdy jsem alkohol nepila
- e, Příbuzní
- f, Jiné (prosím, napište).....

23. Kolik cigaret denně vykouříš?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, 1-5 cigaret
- b, 5-10 cigaret
- c, 10-15 cigaret
- d, 15-20 cigaret
- e, Více...
- f, Nekouřím

24. Jak řešíš školní neúspěch?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Jdu si zakouřit
- b, Jdu se napít alkoholu
- c, Neřeším to

- d, Jdu se raději učit, abych nedostal(a) další špatné hodnocení
- e, Jiné (prosím napište)

25. Jak se vyrovnáváš s tím, když dostaneš ve škole špatnou známku?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností

- a, Je mi to jedno.
- b, Chci být sám(a).
- c, Mám zkažený celý den.
- d, Chci na to zapomenout.
- e, Přemýšlím, že se opiju.
- f, Jiné (prosím napište)

26. Pokud dostaneš špatné hodnocení napadne tě napít se alkoholu?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Ne nikdy
- b, Občas ano
- c, Pokaždé se napiju
- d, Jen výjimečně

27. Co děláš, když se nudíš?

- a, Sleduji televizi
- b) Zavolám kamarádům a půjdu ven
- c, Čtu časopis, knihu
- d) Ležím
- e) Jsem na počítači
- f) Jsem na mobilním telefonu
- g) Nevím
- h) Jiné (prosím, napište)

28. Jak často se nudíš?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a) Nikdy se nenudím
- b) Občas se nudím
- c) Často se nudím
- d) Jen Výjimečně
- e, Každý den se nudím

29. Jak tráví volný čas tví rodiče (zákonný zástupce)?

- a, Ničemu se nevěnují
- b, Tráví čas na mobilu nebo počítači
- c, Sledují filmy a seriály
- d, Věnují se sportu
- e, Tráví čas nakupováním
- f, Navštěvují bary a restaurace
- g, Chodí do divadla, kina na koncerty
- h, Rádi chodí do přírody
- ch, Rádi pracují na zahradě

- i, Cestování
- j, Jiné (prosím napište)

30. Mají tví sourozenci zkušenost s alkoholem?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Ano mají zkušenost
- b, Občas pijí alkohol
- c, Často pijí alkohol
- d, Jednou to zkusili a už nepijí
- e, Ne, nemají zkušenost

31. Mají tví sourozenci zkušenost s kouřením?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- a, Ano sourozenci kouří
- b, Ne sourozenci nekouří cigarety
- c, Zkusili to a občas kouří
- d, Jednou to zkusili a už nekouří
- e, Nemám sourozence

32. Jak tráví volný čas tví sourozenci?

- a, Hrají deskové hry
- b, Sportují
- c, Ničemu se nevěnují
- d, Tráví čas na mobilu nebo počítači
- e, Sledují filmy a seriály
- f, Chodí do výtvarného kroužku
- g, Mají rádi přírodu
- h, Hrají na hudební nástroj
- ch, Chodí ven s partou
- i, Nemám sourozence
- j, Jiné...prosím napište

Seznam tabulek a grafů empirického šetření

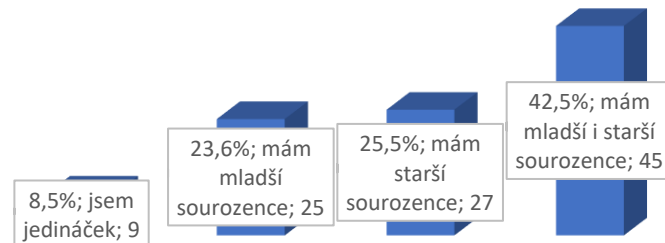
- Tabulka č. 1 Počty dotazníků
- Tabulka č. 2 Délka vyplňování dotazníku
- Tabulka č. 3 Hypotéza 1
- Tabulka č. 4 Hypotéza 2
- Tabulka č. 5 Hypotéza 3
- Tabulka č. 6 Hypotéza 4
- Tabulka č. 7 Hypotéza 4
- Tabulka č. 8 Hypotéza 5

- Graf č. 1 Počty dotazníků
- Graf č. 2 Délka vyplňování dotazníku

Graf č. 3 Pohlaví
Graf č. 4 Věk respondentů
Graf č. 5 Rodina
Graf č. 6 Sourozenci
Graf č. 7 Volný čas s rodinou
Graf č. 8 Ideální dovolená s rodinou
Graf č. 9 Volný čas
Graf č. 10 Alkohol
Graf č. 11 Zkušenosti s alkoholem
Graf č. 12 Druh alkoholu
Graf č. 13 Alkohol a kamarádi
Graf č. 14 Kamarádi pravidelní kuřáci
Graf č. 15 Druh návykové látky
Graf č. 16 Chlubil se někdo z kamarádů, kolik alkoholu vydrží
Graf č. 17 Zkušenosti s alkoholem
Graf č. 18 Alkohol a kouření
Graf č. 19 Počet cigaret, které vykouří kamarádi
Graf č. 20 Pohlaví kamarádů
Graf č. 21 Zkušenosti s kouřením
Graf č. 22 Kouření rodičů
Graf č. 23 Rodinná dovolená a alkohol
Graf č. 24 První zkušenost s alkoholem
Graf č. 25 Počet vykouřených cigaret za den
Graf č. 26 Školní neúspěch
Graf č. 27 Špatná známka
Graf č. 28 Špatné hodnocení a napití alkoholu
Graf č. 29 Nuda
Graf č. 30 Frekvence nudění
Graf č. 31 Volný čas rodičů
Graf č. 32 Zkušenosti sourozenců s alkoholem
Graf č. 33 Zkušenost sourozenců s kouřením
Graf č. 34 Volný čas sourozenců

Doplňující Grafy

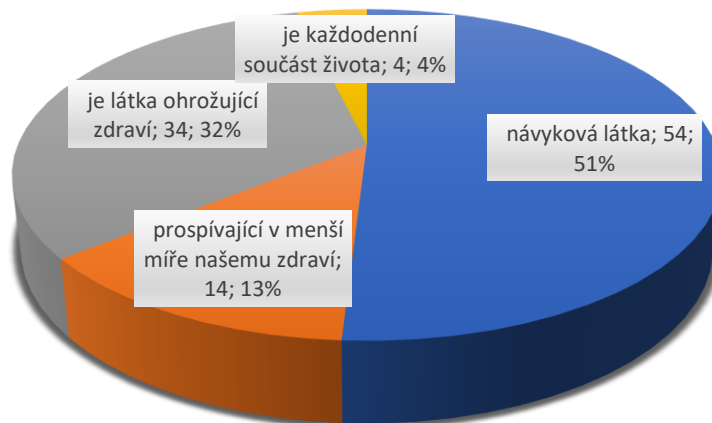
Položka č. 4: Kolik máš sourozenců?

Graf č.6 Sourozenci

Z grafu můžeme vyčíst, že 45 respondentů je z početných rodin, kteří mají současně mladší i starší sourozence. Dále 27 žáků uvedlo, že mají starší sourozence. Jen mladší sourozence uvedlo 25 respondentů. Jsem jedináček uvedlo 9 žáků.

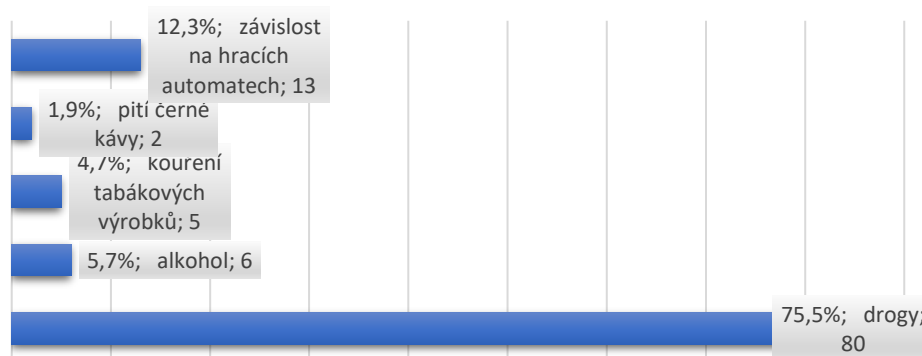
Položka č. 8: Myslíš, že alkohol je:

Graf č. 10 Alkohol

Alkohol je návyková a ohrožující látka si myslí 88 respondentů, zbylých 18 respondentů má pozitivní přístup k alkoholu myslí si, že alkohol je prospívající v menší míře našemu zdraví a je každodenní součástí života.

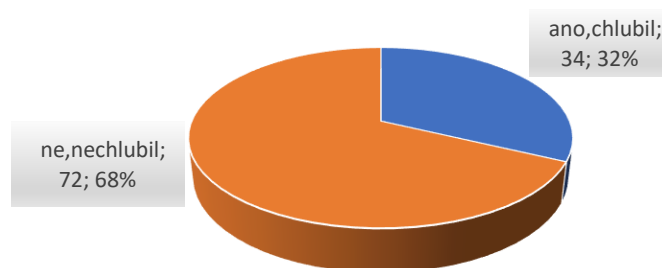
Položka č. 13: Z hlediska zdraví, kterou návykovou látku (činnost) považuješ za škodlivou?

Graf č. 15 Druh návykové látky

Nejvíce respondentů počet 80, si myslí, že nejvíce škodlivé jsou drogy. Na druhém místě si myslí 13 respondentů, že škodlivá je závislost na hracích automatech. Cigarety a alkohol, že jsou škodlivé si myslí 11 respondentů. Pití černé kávy si myslí, že je škodlivé 2 respondenti.

Položka č. 14.: Chlubil se někdo z tvých kamarádů, kolik alkoholu vydrží?

Graf č. 16 Chlubil se někdo z kamarádů, kolik alkoholu vydrží

Z grafu můžeme vyčíst, že 72 respondentů odpovědělo, že jejich kamarádi se nechlubí tím, kolik alkoholu vydrží.